

EL QUINZE

de **Público**

La arriesgada
apuesta de
Iglesias para
combatir a
Ayuso
P15

Las zonas de bajas emisiones se expanden

Sant Cugat la aplicará en mayo y otras
ciudades vallesanas lo están estudiando **P4**

*Assumir els
resultats o seguir
amb el xou*

Andreu Pujol
Escriptor i historiador

**De l'acadèmia
a presidir el
Parlament**

Laura Borràs enceta quatre
anys com a segona autoritat
de Catalunya **P13**

**Alimentación
sostenible y
de proximidad**

El sector agroalimentario
resiste la crisis del coronavirus
con más exportaciones **P6**

**“La pandèmia
portarà canvis
filosòfics,
ètics i morals”**

Entrevista a Pau Riba
Músic i escriptor **PÀGINA 24**

**Las colonias
se reactivan
en primavera**

Tras meses de cancelaciones,
algunas escuelas empiezan
a reservar estancias **P20**

Abandono institucional

La construcción, las grandes
infraestructuras y la agroindustria
amenazan el Delta del Llobregat.
La Comisión Europea advierte de los
incumplimientos en la protección del río

PÁGINA 2

FUENTE: ELABORACIÓN PROPIA CON DATOS DE DEPANA Y SOS BAIX LLOBREGAT

Proyectos implicados

- GAVÀ**

 - 1. La Sentiu 2
 - 2. Bòbiles 2
 - 3. Farreres 2
 - 4. Pla de Ponent
 - 5. Els Joncs
 - 6. Marinada
 - 7. Llevant-Mar
- CASTELLDEFELS**

 - 8. El Castell
- VILADECANS**

 - 9. Can Guardiola 2
 - 10. Les Oliveretes
 - 11. Oliveretes 2
 - 12. Can Sabadell
 - 13. Serral Llarg
- EL PRAT**

 - 14. Ampliación 3ª pista
 - 15. ARE Eixample Sud
 - 16. ARE Eixample Nord
 - 17. La Seda
- CORNELLÀ**

 - 18. Millàs Est i Oest
 - 19. ARE Salines
- L'HOSPITALET**

 - 20. PDU Gran Via N
 - 21. Plaça d'Europa
 - 22. Can Rigalt
 - 23. Rambla del Mig
- ESPLUGUES**

 - 24. Can Montesa
- SANT JOAN DESPÍ**

 - 25. Ciutat Esportiva del FC Barcelona
 - 26. Bellavista
 - 27. Bon Salvador
 - 28. ARE Can Crexells
- SANTA COLOMA DE CERVELLÓ**

 - 29. Sector 21
 - 30. Colònia Güell
- SANT BOI**

 - 31. Marinao + Llor
 - 32. FECS i Caserna
 - 33. Can Carreres Vell
 - 34. Llevant
 - 35. Antiguo Hiper
- Sectores de crecimiento urbano, urbanizables o urbanos no consolidados (PGM-76)**
- Otros proyectos urbanísticos de gran impacto para la comarca**

El abandono institucional del Delta del Llobregat

La Comisión Europea envía una carta a la Generalitat y al Estado advirtiéndolo de los incumplimientos ambientales en la protección del río. La construcción, las grandes infraestructuras y la agroindustria amenazan a especies protegidas

Maria Rubio
EL PRAT DE LLOBREGAT

Cuando se trata de preservar el medio ambiente, muchos vecinos del área metropolitana piensan en los bosques pirenaicos o el cauce del Ebro antes de lo que es hábitat de 575.000 personas y también de especies únicas que conforman un oasis de biodiversidad merecedor de la máxima protección: el Delta del Llobregat. La desembocadura está históricamente amenazada por el ladrillo, las grandes infraestructuras y la agroindustria, algo que, años después de que lo denunciaron los ecologistas, lo ha reconocido la Comisión

Europea (CE) con una dura carta contra el Estado español y la Generalitat por incumplimiento de las normativas ambientales. En el origen de la reprimenda está la Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural (Depana), que en 2012 envió la queja a Europa después de que la Administración incumpliera las compensaciones a cambio de desarrollar obras faraónicas como el desvío del cauce del Llobregat o la ampliación del puerto y el aeropuerto. El ejecutivo comunitario ha dado hasta mediados de abril para que el Estado adopte las medidas necesarias para garantizar la protección del Delta.

Especies desprotegidas
“En la cabeza solo tienen una cosa: un ladrillo”, denuncia el vicepresidente de Depana, José García. Con él nos dirigimos al puente Nelson Mandela, en el Prat de Llo-

bregat. A García de vez en cuando se le van los ojos al cielo para que no se le escape ningún avistamiento de ave. Se coloca los prismáticos y los enfoca en dirección al Mediterráneo: “Mira, ahí hay flamencos. La zona donde están no tiene protección”. Estas aves, que tanto maravillan con su plumaje rosa en zonas como Doñana o el Ebro, aquí están al descubierto. El porqué recae en el incumplimiento de la Declaración de Impacto Ambiental (DIA), que consistía en integrar el nuevo cauce como Zona de Especial Protección para Aves (ZEPA), algo que, simplemente, no ha ocurrido. La ZEPA obliga a la Administración a investigar el impacto de las actividades humanas. Según los ecologistas, esto choca de frente contra el proyecto de construir una vía de tren justo por la rivera de la desembocadura. No piensa lo mismo el direc-

El Delta del Llobregat, en el que conviven los parajes naturales, los campos de cultivo y el ladrillo. Abajo, en el centro, José García, de Depana, utiliza sus prismáticos.

tor general de Políticas Ambientales de la Generalitat, Ferran Miralles, quien asegura que estudiaron este caso con detenimiento: “El pasillo izquierdo de la desembocadura no tiene interés para las aves”.

El ladrillo amenaza el Delta

Cruzamos los campos hasta la denominada ARE Eixample Sud del Prat, un proyecto urbanístico en los márgenes de la ciudad con el Delta. Cuando llegamos nos encontramos con técnicos que estudian el suelo recelosos de nuestra presencia. Un campo más allá, un tractor arranca con su pala un espeso terreno de matas y flores. García observa con estupefacción cómo arrasan con el verde: “Pensábamos que aún tardarían en empezar a trabajar aquí”.

Estos recortes del Delta son de gran importancia para las aves a pesar de no encontrarse dentro de la escueta reserva: “Los pájaros tienen eso, no saben leer «reserva natural»”. Muchas especies prefieren los cultivos o terrenos asilvestrados, en los que hallan más tranquilidad. Por ello, la organización SEO/Birdlife hizo un informe ampliando los márgenes que deberían estar protegidos según los hábitats reales de las especies protegidas, incluyendo la ARE Eixample Sud.

“El Ayuntamiento del Prat no es consecuente. Se queja por la ampliación del aeropuerto y luego está a favor de construir es-

tos bloques”, opina García. El ecologista afirma que la Generalitat protegió el territorio según su potencial urbanístico y que varios ayuntamientos de la zona están desarrollando proyectos inmobiliarios como este: “Cuando se trata de construir hay un partido único, la sociovergencia”. Miralles replica que, si bien se interesó por estudiar la desclasificación de estos terrenos, ya no hay marcha atrás: “Es suelo urbano. Esta ARE se planificó durante el tripartito y ya cuenta con toda la valoración ambiental”.

Zona natural sin gestión especial

Las autoridades vuelven a proponer una nueva ampliación del aeropuerto mientras la CE recrimina a la Administración los daños ambientales de la anterior ampliación de la tercera pista en 2004. Esa construcción se hizo sobre humedales como el Pas de les Vaques. A cambio de este impacto ambiental, el Estado y la Generalitat se comprometieron a generar un plan de gestión especial de todo el Delta, que permitiría desglosar al máximo la protección del entorno. “No se ha hecho plan especial ni para el Montseny”, explica García. Desde Depana creen que, de desarrollarse, afectaría a muchos proyectos urbanísticos.

Miralles comparte que las obras del aeropuerto tuvieron un impacto perjudicial para el Delta y que las medidas compensatorias fueron insuficientes, de lo que res-

ponsabiliza al Estado. Por su parte, la Generalitat no desarrolló el plan especial: “Hace años que se tendría que haber hecho”. Apunta que las dificultades institucionales, con el paso de las elecciones municipales y una legislatura convulsa en el Govern, lo han atrasado aún más: “Es una zona con muchos intereses y necesitas un tiempo largo de calma; ahora creemos que es el momento”. El director general hace especial énfasis en la protección de las zonas húmedas: “Son muy justas y muy mínimas”. Por ello, una nueva ampliación de la tercera pista, que pasaría por tapar humedales, cree que tendría un gran impacto. La historia se repite: el aeropuerto defiende que aplicaría medidas compensatorias, sin haber cumplido aún las anteriores.

Agricultura ‘fast food’

García también cree que un plan especial limitaría la acción de la agroindustria, que, por ejemplo, llena los campos de invernaderos, aislando la tierra de la biodiversidad: “Un invernadero es peor que una ciudad”. García nos enseña unos campos de alcachofas, el producto por excelencia de la zona: “Son buenisimas para las aves porque el proceso de recogida es lento; vienen insectos y pájaros”. Lamenta que las Administraciones estén potenciando una agricultura *fast food*: “Quieren imitar el modelo de El Ejido de Almería”. Por su parte,

La Generalitat reconoce que la compensación por las obras del aeropuerto fue insuficiente

En la zona protegida, Aena construyó un aparcamiento que hoy está inutilizado

Miralles apuesta más porque la Generalitat adquiera campos para hacer una gestión pública en vez de limitar los cultivos privados, y destaca que la Agència Catalana de l'Aigua ha impulsado un plan de inversión para la reparación ambiental en el Delta.

Aunque, como recuerda el ecologista, los terrenos protegidos también pueden sufrir destrozos con impunidad. El gran símbolo de la mala gestión es el aparcamiento para taxis construido en zona aeroportuaria, también protegida. Cualquier acción que se haga sobre este terreno debe contar con el aval de la CE, que impondría un plan de reparación. Nada de esto hizo Aena para echar cemento: “El aeropuerto no es Dios”, dice García. Actualmente, el aparcamiento está inutilizado.

Focus **Emergencia climática**

Sant Cugat pone en marcha una zona de bajas emisiones

Sabadell, Terrassa, Rubí y Cerdanyola también lo estudian. El Vallès Occidental plantea medio centenar de medidas para mejorar la calidad del aire en la comarca, donde el tráfico es la principal fuente de contaminación

Yolanda Rico
SABADELL

Sant Cugat del Vallès acaba de convertirse en la primera ciudad del entorno metropolitano que pone en marcha una zona de bajas emisiones (ZBE), después de que lo hiciera Barcelona. Una medida que deberán adoptar todos los municipios de más de 50.000 habitantes antes de 2023. La ciudad vallesana ha limitado el acceso de los vehículos más contaminantes al centro del término municipal como una medida más del ambicioso plan que persigue la mejora de la calidad del aire y la preservación de la salud de los ciudadanos. Según la alcaldesa Mireia Ingla, en Sant Cugat el 50% del asma infantil tiene su origen en la contaminación ambiental. Este es uno de los datos que el Ayuntamiento ha puesto sobre la mesa para evidenciar la necesidad de medidas urgentes que procuren un nuevo modelo de movilidad limpia y saludable.

Las restricciones se pondrán en marcha el 1 de mayo y seguirán los mismos criterios que la ZBE Rondas de Barcelona. Es decir, no podrán acceder ni circular por la zona de lunes a viernes entre las 7 h y las 20 h los vehículos que no cuenten con el distintivo ambiental de la dirección general de Tráfico. Los cálculos municipales indican que se verán afectados 3.800 de los 54.500 vehículos censados en la localidad.

La ZBE –que comprende un área de cuatro kilómetros cuadrados, delimitada por la carretera de Vallvidrera, la ronda Nord,

Tres imágenes de Sant Cugat del Vallès, que en mayo estrenará la ZBE.

la avenida Roquetes, la calle Sant Crist Llaceres y el paseo de Valldoreix– es una de las 63 acciones plasmadas en el plan de acción contra el cambio climático, con el que el Consistorio persigue reducir en un 55% las emisiones de CO₂ en 2030. Porque limitar el acceso de los vehículos contaminantes al centro de la ciudad no basta para reducir la contaminación. “La ZBE llega después de implementar medidas como la pacificación de diferentes calles, la red de carriles bici o la anilla verde, y otras acciones en las que se está trabajando, como la de tener una ciudad de velocidad 30”, aclara la alcaldesa de Sant Cugat, Mireia Ingla.

Si bien Sant Cugat lidera la puesta en marcha de la ZBE en el entorno metropolitano, no es la única ciudad que se está poniendo manos a la obra para mejorar la calidad del aire. Estas urbes lo hacen convencidas de que es lo mejor para el medioambiente y para la salud de la ciudadanía, pero también porque están obligados a ello: la futura ley de cambio climático fija el año 2023 como el límite para que los muni-

FEM-Vallès pide soluciones

La plataforma socioeconómica FEM Vallès –de entidades empresariales, sociales, sindicales y profesionales– reivindica soluciones profundas para abordar el problema de la movilidad y la contaminación. Manel Larrosa, arquitecto y miembro de la plataforma, lamenta que “a veces parece que el problema sea solo del ámbito del Barcelonès, cuando toda la cuenca del Besòs y en dirección a Granollers están muy afectados por las emisiones, igual que las concentraciones de Terrassa. Por tanto, es necesario resolverlo con una visión más amplia”. Para Larrosa, las ZBE responden a “políticas cotidianas que ya están bien, pero interesa hacer políticas más estructurales”.

Sant Cugat, donde según el Consistorio el 50% del asma infantil tiene su origen en la contaminación ambiental, aplicará restricciones el 1 de mayo.

Un bus al lado de la rampa del parking subterráneo bajo la estación Sabadell Plaça Major, ahora cerrado.

Sabadell implantará la ZBE en diferentes puntos y planea zonas de prioridad para peatones

Terrassa limitará la circulación en vías de alta contaminación por óxidos de nitrógeno

Cerdanyola estudia aplicar la ZBE en unas 300 hectáreas de los barrios más poblados

nanza de Movilidad que definirá el área en la que se restringirá la circulación de vehículos más contaminantes. El Ayuntamiento aduce su compromiso para implantar la ZBE y, “de hecho, Rubí participa en el grupo de trabajo de la ATM [Autoritat del Transport Metropolità] sobre ZBE”.

Un plan comarcal

Todas tienen claro, como el resto de localidades vallesanas, que el Vallès necesita trabajar conjuntamente. De ahí que el Consell Comarcal del Vallès Occidental acabe de aprobar un plan supramunicipal para la mejora de la calidad del aire, que recoge 44 acciones que deberán implantar los municipios y el propio organismo comarcal. Previa al plan, elaborado con el apoyo de la Diputació de Barcelona, se llevó a cabo una diagnosis sobre la calidad del aire. Dos fueron las conclusiones. Por una parte, el tráfico rodado es la principal fuente de la contaminación, seguido de la industria y del sector doméstico. Por otra, en la comarca habría una proporción significativa de población expuesta a altos niveles de contaminación: un 11,6% de la población está expuesta a óxidos de nitrógeno, un 83,4% a partículas en suspensión y el 51,9% al ozono. Entre los objetivos del plan figura reducir las emisiones hasta 2025: un 6,1% para el óxido de nitrógeno, un 16,7% para las partículas en suspensión inferiores a 10 micras y un 20,2% para las partículas en suspensión inferiores a 2,5 micras.

El presidente del Consell Comarcal, Ignasi Giménez, remarca que “el plan debe aplicarse de forma coordinada”. “Lo que hacemos en un municipio repercutirá en todo el territorio”, recuerda. Mientras la comarca adopta un papel activo para mejorar su entorno, pide que las estrategias que la Generalitat impulse para combatir el cambio climático no den la espalda a la comarca. Giménez ha tachado en más de una ocasión sus medidas de “barcelonacentristas”.

cipios de más de 50.000 habitantes definan su ZBE. En el Vallès Occidental son varias las ciudades que deberán cumplir la normativa, entre ellas las dos capitales de comarca, Sabadell y Terrassa, Cerdanyola del Vallès y Rubí. Ninguna de las cuatro tiene aún definida la estrategia y algunas se hallan en plena redacción de una nueva ordenanza municipal que regule las limitaciones a los vehículos que más contaminan.

La concejala de Desarrollo Urbano y Transición Energética de Sabadell, Mar Molina, explica que están trabajando en “diferentes líneas de acción” para mejorar la calidad del aire. En lo que se refiere a la ZBE, mantiene que avanzan para “ubicar este espacio en diferentes puntos de la ciudad”, si bien aún “es necesario sentar las bases para que esto sea posible”. Molina señala algunos inconvenientes que impiden la puesta en marcha de estas áreas en el centro de la ciudad: “Es preciso que esté en funcionamiento el nuevo parking del paseo de la Plaça Major para definir cómo configuraremos esta ZBE”. El Ayuntamiento

acordó, a finales de 2019, la compra a Ferrocarrils de la Generalitat del parking subterráneo situado bajo la estación Sabadell Plaça Major por 4,8 millones de euros. En estos momentos el Consistorio sigue los trámites para su gestión y explotación.

Molina apunta otras acciones encaminadas a reducir la contaminación: las zonas de prioridad para peatones, la ampliación de los caminos escolares y una flota de autobuses urbanos cada vez más sostenible —asegura que el 43% de la actual ya son vehículos de bajas emisiones—. La concejala sabadellense va más allá al reclamar que el problema “no se aborde solo desde una perspectiva individual de cada municipio”: “El aire no tiene fronteras y, si tenemos que velar por su calidad, es necesario afrontar el reto de manera transversal y global”.

Terrassa, que en 2019 puso en marcha la llamada Revolución Verde con la adecuación de más espacio del centro para los peatones y menos tráfico en esta parte de la ciudad, la ZBE se plantea de forma diferente. El Ayuntamiento egarensé ha infor-

mado a *El Quinze* que de momento están planificando su implantación “para este mismo año”, aunque esta “solo se haría efectiva los días de contaminación por óxidos de nitrógeno (NO)”, que liberan principalmente los vehículos de combustión.

Cerdanyola, por su parte, dibuja una ZBE de “300 hectáreas integrada por los barrios más densamente poblados del núcleo urbano y delimitados por vías de la red básica de tráfico”, informa la sección de Movilidad y Transporte del Ayuntamiento. Esta área representa un 30% de la superficie urbanizada del municipio —el 10% de la superficie total de la ciudad—, en la que reside el 77% de la población. El Consistorio ha declarado que “se ha priorizado esta medida entre las que fomentan un uso racional de los vehículos a motor porque se demuestra muy efectiva para reducir las emisiones del tráfico motorizado”.

El cuarto municipio vallesano que deberá contar con una ZBE antes de 2023 es Rubí, que se encuentra inmerso en la redacción del borrador de la futura orde-

El modelo alimentario sostenible y de proximidad se fortalece con la covid

El ámbito agroalimentario catalán, de carácter anticíclico, resiste la crisis con más exportaciones, mientras que los circuitos cortos de comercialización se refuerzan por la demanda de calidad, aunque los especialistas alertan de las dificultades de acceso del consumidor por los precios elevados

Cajas de manzanas en un puesto del Biomarket de Mercabarna, una instalación que abrió a finales del año pasado, en plena pandemia.

David Rodríguez
BARCELONA

Uno de los puntales de la economía catalana, las exportaciones, también se vieron arrastradas por la crisis que se inició en 2020 por la pandemia de la covid-19. De hecho, las ventas al exterior cayeron un 10,3% el año pasado, según los datos del Ministerio de Industria, Turismo y Comercio. Es el primer descenso en la última década. En contraposición a estos datos negativos, el acento de esperanza lo ha puesto el ámbito agroalimentario, un sector definido por su carácter anticíclico y que aumentó su volumen comercializador un 6,2%, superando los 11.000 millones de euros. Dentro de este oasis, un sector ha asomado la cabeza con más fuerza que nunca: la alimentación sostenible y de proximidad, impulsada por el crecimiento de la demanda —que era la gran asignatura pendiente hasta ahora— y por la asimilación con el componente de calidad. El confinamiento también ha traído el refuerzo de los circuitos cortos de comercialización.

La alimentación, por su consideración de esencial, ya supone el 20% del total de las exportaciones, pero, además, la comercialización de alimentos de proximidad ha tenido un comportamiento resiliente. Así lo atestigua el estudio “Redes alimentarias locales en tiempos de covid-19: impactos y retos en un escenario de confinamiento”, un trabajo colectivo de Arran de Terra, L'Aresta Cooperativa, Pam a Pam —de la Xarxa d'Economia Solidària (XES)—, la Escola de Pastors de Catalunya y la Càtedra d'Agroecologia i Sistemes Alimentaris per a la Transformació Social de

la Universitat de Vic. En el informe se precisa que “la resiliencia de las redes alimentarias locales se sustenta sobre la estrategia multicanal y la intercooperación”. Asimismo, el estudio observa cómo los precios de los alimentos se han mantenido o han aumentado ligeramente.

La publicación revela que, en momentos puntuales del confinamiento, la demanda se llegó a duplicar, y “el sector de la distribución agroecológica ha demostrado una gran madurez y estabilidad sin sufrir desabastecimiento”. Gracias a ese esfuerzo, los autores del texto creen que se ha logrado visibilizar el papel de estos alimentos sostenibles y de proximidad.

El estudio concluye con la necesidad de que las administraciones públicas aseguren las compras de los alimentos de proximidad, respetuosos con el medio ambiente y con las personas que los elaboran. Desde el punto de vista empresarial, de-

El sector aumentó un 6,2% sus ventas en 2020, superando los 11.000 millones

Marta Guadalupe: “Los sistemas globalizados son más frágiles y provocan la zoonosis”

Francesc Reguant: “Hay que concienciar de por qué el consumo sostenible es más caro”

manda una flexibilización y simplificación de los trámites burocráticos para los pequeños agricultores. Paralelamente, insta a plantear acciones de promoción a los productores de kilómetro cero.

La directora de la Càtedra d'Agroecologia i Sistemes Alimentaris per a la Transformació Social de la Universitat de Vic, Marta Guadalupe Rivera, reivindica los sistemas agrolimentarios locales, ya que “los globalizados e industriales son más frágiles y provocan la aparición de la zoonosis, en las que las enfermedades y los virus se transmiten a través de medios naturales”. Ante el cierre de fronteras para reducir la movilidad, Rivera recuerda que la respuesta alimentaria la ha generado la escala local.

Los pequeños productores y las ventas de proximidad a domicilio fueron los protagonistas de la primera parte de la pandemia. Rivera lo atribuye a “una tendencia generalizada a incrementar la confianza en los alimentos sostenibles que ha reforzado su papel”. Para que sobreviva, la experta reclama políticas de apoyo a la pe-

Una mujer compra en un supermercado durante la pandemia del coronavirus.

queña producción, porque “las grandes industrias son las que están presentando proyectos para optar a los fondos europeos de reconstrucción, cuando el presupuesto se debería dedicar a los pequeños agricultores para incentivar la producción”. Rivera ve en el compromiso ético con los consumidores una de las fortalezas de este sistema, aunque admite que es necesario que el precio de venta sea asequible.

Mejorar la distribución a través de un sistema de escala de estos circuitos cortos de comercialización es el reto pendiente que también dibuja Francesc Reguant, economista especializado en agroalimentación. “El consumo sostenible ha ganado puntos, pero hay que concienciar al comprador de que el hecho de que sea más respetuoso ambientalmente implica que el alimento será más caro”. El director del observatorio Obealimentària del Col·legi d'Economistes de Catalunya admite que la pandemia liquidó inicialmente las cadenas de producción, pero también “existe una parte de romanticismo con las platafor-

mas, ya que, en el confinamiento, quién se llevó el pastel fueron los supermercados”.

Reguant reconoce que el sector de proximidad, dependiente de la valoración del consumidor y de que este esté dispuesto a pagar más por un alimento, ha encontrado un espacio en el mercado. Aún así, recomienda aprovechar los cambios de usos de la población para que “las iniciativas de distribución online no queden incompletas como un mero escaparate, sino que se construya una red potente”.

Con todo, ve difícil que se mantenga esta tendencia. “Está comprobado estadísticamente que cada vez que abren los restaurantes baja el consumo en el hogar de estos productos”. El economista pide que los productores se diferencien aún más, amparándose en la oferta de calidad. En caso contrario, augura desigualdad y concentración de la oferta, lo que acabará beneficiando a los de siempre. “Tenemos que cuidar nuestra agricultura, ya que Catalunya tiene un bajo porcentaje de autosuficiencia, ahora que hemos aprendido a cocinar en casa”.

Cooperativas piden parar el sacrificio del suelo agrario

Demandan a los ayuntamientos una gestión eficiente ante la proliferación excesiva de proyectos energéticos en zonas de cultivo

**D. R.
BARCELONA**

La Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC) reclama el compromiso de los ayuntamientos ante la proliferación descontrolada de proyectos energéticos, sobre todo en zonas de cultivo y áreas de regadío. Exigen a la administración local y a la Generalitat que se “impulse una gestión eficiente de los recursos públicos que no implique sacrificar el suelo agrario de manera exagerada”. Para ello, la FCAC ha publicado un “Decálogo sobre la implantación de energías renovables en el espacio agrario”, que establece los elementos que se deben tener en cuenta antes de autorizar una instalación fotovoltaica o eólica. La entidad recuerda que el cooperativismo agrario representa a casi 300 municipios rurales y está presente en más del 80% de las comarcas. Las cooperativas se muestran favorables al uso de las renovables para hacer frente a los retos del cambio climático, pero matizan que “urge una planificación territorial más coordinada y global que respete la normativa vigente de protección del medio y que no altere una actividad agraria que se ha demostrado estratégica para la producción sostenible de alimentos”.

Por otro lado, el sector cárnico y ganadero pide compromisos firmes al nuevo Govern que se configure en la Generalitat. En un manifiesto firmado por representantes de los fabricantes de piensos, los mataderos, los productores avícolas, la industria cárnica y los productores de porcino, solicitan

“consolidar los mercados actuales y potenciar la producción de calidad”. Igualmente, reivindican la importancia de fomentar la investigación y la innovación para comercializar sus productos a través de certificados de proximidad. Como exigencia a la nueva administración catalana, los firmantes abogan por implantar mejoras en las medidas de bioseguridad de las explotaciones y establecer un plan de seguimiento y control de la fauna salvaje. En la misma línea, exigen a Territori i Sostenibilitat que “abandone la política de obstrucción contra las explotaciones ganaderas e industrias cárnicas”. El sector considera que se generalizan los comportamientos, por lo que está de acuerdo en penalizar a las industrias que no sean sostenibles, pero también en apoyar a las viables y modernas. Según añaden los ganaderos, hasta ahora se ha practicado una estrategia de doble discurso con los productores cárnicos.

Un campo de energía solar.

El cooperativismo agrario está presente en más del 80% de las comarcas catalanas

El sector cárnico pide a la Generalitat que “abandone la política de obstrucción”

ALEX FREIXAS-ACN

ESTEFANIA ESCOLA-ACN

La salut i el codi postal: per què la covid no ens iguala?

El catedràtic i investigador Joan Benach assenjala les desigualtats com la veritable epidèmia del segle XXI i insta a un canvi de model per afrontar les pròximes crisis i evitar el col·lapse ecològic

Joan Benach, catedràtic de Sociologia i director del Grup de Recerca de Desigualtats en Salut de la Universitat Pompeu Fabra.

Emma Pons Valls
BARCELONA

Lluny de ser l'estil de vida, la genètica o l'atenció sanitària els paràmetres que marquen una vida saludable, les causes fonamentals de la salut tenen motivacions socials. On vius, de què treballes o què menges està condicionat per la teva família, l'entorn i, en definitiva, la classe social. Això és el primer que explica Joan Benach, director del Grup de Recerca en Desigualtats en Salut de la Universitat Pompeu Fabra (Greds-Emconet) i catedràtic de Sociologia al mateix centre. "Emmaltim sobretot pels determinants socials: la precarització laboral, l'habitatge o la contaminació ambiental, per esmentar només tres factors", apunta. Benach ha compilat els seus principals articles i entrevistes al voltant de la pandèmia al llibre *La salut es política: un planeta enfermo de desigualdades* (Icaria), en què defensa que l'epidèmia del segle XXI no és la covid, sinó les desigualtats.

Benach assenjala la política com el "factor crucial" que origina la cadena causal de la salut. Les ideologies condicionen les polítiques públiques, que ja siguin d'ocupació, habitatge, medi ambient o sanitat acaben tenint un impacte directe en les nostres formes de viure, treballar o consumir. Això, encara que no ho veiem, "afectarà la nostra vida i finalment la salut". És per això que Benach afirma que "hi ha un fil més o menys directe" des de la sa-

Una dona omple un carro en un punt de distribució d'aliments de Càritas a les Corts.

Més desigualtats en la vacunació

La vacuna potser serà la solució a la pandèmia del coronavirus, però el catedràtic Joan Benach assegura amb rotunditat que en cap cas servirà per fer retrocedir les desigualtats, i titlla la qüestió de "geopolítica". L'investigador apunta que mentre que les inversions en investigació per desenvolupar els fàrmacs han estat majoritàriament públiques, la producció i la comercialització estan en mans d'empreses privades a causa del sistema de patents vigent. Però, contràriament al que han demanat uns 90 països, entre els quals l'Índia i Sud-àfrica, liberalitzar les patents no sembla una opció a curt termini. Tant la Unió Europea com els Estats Units ho han rebutjat. Benach insta a "democratitzar" el procés de manera urgent.

lut fins al sistema econòmic imperant, el capitalisme, així com altres marcs d'opressió que s'hi vinculen, com el "neocolonialisme" i el patriarcat.

Partint d'aquesta base, Benach critica que durant la gestió de la pandèmia de vegades s'hagi posat el focus sobre la responsabilitat individual. "El discurs hegemònic parla de virus, atenció mèdica, hospitals, tractaments i vacunes. En canvi, es parla menys de la prevenció, i quan es fa quasi sempre té a veure amb la responsabilitat personal", argumenta. L'investigador remarca que la pandèmia és "un problema col·lectiu" i té "causes estructurals associades a la salut pública". Per això, posar l'accent en els factors personals "culpabilitza" i, a més, "no és prou efectiu".

Una gestió poc "humil"

D'altra banda, Benach apunta que la resposta de la pandèmia a casa nostra s'ha caracteritzat per la "manca d'humilitat i previsió" i la incapacitat d'actuar de manera ràpida i eficaç. "Ha mancat planificació i coratge", diu l'investigador, que critica que

MARIONA PUIG-ACN

“Emmalaltim pels determinants socials: la precarització, l’habitatge o la contaminació”

“O canviem radicalment, o anem cap a l’extinció humana o un genocidi i ecocidi massius”

l’estratègia de “convivre amb el virus” ha conduït a un “desastre social i de salut pública” amb conseqüències encara desconegudes. Sense grans inversions en sanitat i salut pública, com ara en l’atenció primària, el rastreig o els serveis socials, Benach assenyala que s’han fet “polítiques reactives, amb poc lideratge i amb un ull sempre posat en les pressions empresarials”.

El sistema no estava preparat per a una pandèmia així, tot i que feia anys que els

experts avisaven que es podia produir. Pel catedràtic, això es deu a tres motius: d’una banda, la visió curterterminista dels governs, amb poca predisposició a invertir en prevenció; de l’altra, la “progressiva mercantilització i precarització” de la sanitat i els serveis socials; i finalment, la manca d’un enfocament global des d’un sistema de salut massa hospitalocèntric.

La gestió que s’ha dut a terme a Catalunya, a l’Estat i a la majoria de països occidentals es contraposa a l’estratègia “covid zero” adoptada per països d’Àsia i Oceania que ja havien viscut epidèmies com la SARS o la MERS. A Corea del Sud o Nova Zelanda s’han dut a terme “intervencions ràpides i contundents” i s’ha reforçat la salut pública, mentre que als països occidentals s’ha optat per “un permanent bloqueig i alliberament d’activitats i confinaments per minimitzar els danys econòmics”, una estratègia qüestionada per l’impacte que podria tenir a termini llarg i mitjà.

Per tot plegat, Benach confia que amb el temps hi haurà una “avaluació crítica i integral” de la feina feta, però posa de manifest que ha faltat dotar de centralitat a la salut pública i mirar més cap a les desigualtats. “Calia haver-hi pensat més”, diu, i dedicar recursos a la protecció social i econòmica de les persones que viuen als barris més desfavorits o sense llar. “S’han fet coses, però ha estat molt insuficient”. L’enfortiment dels serveis públics, incloent-hi la sanitat però també les residències i els serveis socials, hauria estat una altra de les seves apostes. A llarg termini, insta a reforçar l’Agència de Salut Pública de Catalunya per augmentar la vigilància epidemiològica i la prevenció.

Un canvi de model

En paral·lel, però, el catedràtic apunta que cal impulsar un canvi de model a gran escala per evitar o afrontar les crisis que vindran, derivades en bona part del col·lapse ecològic cap al qual s’encamina la humanitat. “La pandèmia és un bany d’humilitat”, afirma. Benach alerta que la crisi ecosocial i energètica serà pitjor que la derivada de la covid. “O bé canviem radicalment, o anem cap a l’extinció humana o, en tot cas, cap a un genocidi i ecocidi massius”, adverteix.

Aquest canvi no és senzill d’adoptar, però Benach es mulla i apunta diferents vies per fer camí. D’una banda, potenciar les cooperatives de producció i consum per experimentar “noves formes de viure” més igualitàries; una “reeduació ciutadana” que faci augmentar la consciència de la “crisi sistèmica” actual; la creació de grups d’anàlisi o *think thanks* que permetin estructurar aquestes alternatives; i la mobilització contínua dels moviments socials per materialitzar-les. “Fer aquests canvis ens costarà molt, però no fer-los tindrà un cost molt més alt”, conclou.

GEMMA ALEMAN-ACN

Una noia cuina en un bloc de pisos ocupat al carrer Ignasi Balcells (Manresa).

Conèixer els patrons desiguals, clau per a la prevenció

El virus té un impacte diferencial per classes socials, però també per gènere, per la dedicació més gran de les dones a les cures

**E. P. V.
BARCELONA**

Des de l’inici de la pandèmia, l’Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) ha recollit les dades de contagis a la ciutat segons diferents eixos, com el gènere, l’edat, el barri i els ingressos. En un estudi publicat recentment a la revista científica *Environmental Research and Public Health*, constata que la covid té una incidència desigual en funció del gènere i el nivell socioeconòmic. “Ens semblava que valia la pena fer una aportació científica mostrant aquestes dades”, explica Carme Borrell, gerent de l’ASPB. Conèixer aquesta afectació desigual és clau per identificar els grups més vulnerables i dissenyar estratègies de prevenció.

Borrell posa èmfasi en la necessitat que les estadístiques es divideixin per gènere, perquè la covid impacta

de manera diferent sobre homes i dones. “Les estadístiques no mostren aquesta realitat”, apunta. Les dones, amb més dedicació a les feines de cures, tant dins del mercat laboral com a fora, es contagien més. Per contra, els homes tenen més mortalitat, en tenir més factors de risc associats, com malalties cardiovasculars o un consum més alt de tabac i alcohol.

D’altra banda, Borrell lamenta que en aquesta crisi no s’hagi donat la visibilitat que pertoca a la salut pública. “Quan es pensa en salut es pensa en els hospitals”, lamenta. Explica que l’epidèmia de la covid és una crisi de salut pública perquè la seva gestió inclou des de la prevenció fins a la curació, passant per la vigilància i el control. I amb un enfocament “hospitalocèntric” només es posa èmfasi en l’última fase, la curativa. Borrell assenyala: “Vivim en una societat que té una visió biomèdica de la salut” on hi ha “jerarquies de poder, també en la mentalitat social”, i els hospitals ocupen el lloc més alt.

Carme Borrell (ASPB) lamenta que no s’hagi donat la visibilitat que calia a la salut pública

Actualitat **Coronavirus**

ROGER SEGURA-ACN

Una enfermera extrae una dosis de un recipiente de la vacuna de AstraZeneca.

La vacunación tropieza con la suspensión de AstraZeneca

Las autoridades lanzan un mensaje de tranquilidad e instan a esperar al informe de la UE que determine si existe relación entre la vacuna y una quincena de casos de trombosis

Emma Pons Valls
BARCELONA

La suspensión de la vacunación con AstraZeneca en Catalunya y el Estado español durante al menos 15 días ralentizará una campaña ya lastrada por múltiples retrasos. La detección de alrededor de una quincena de casos de trombosis entre los 17 millones de vacunados con este fármaco en la Unión Europea (UE) y el Reino Unido han hecho que España se sumara a la decisión tomada por países como Francia, Alemania e Italia. España investiga tres casos graves de trombosis, uno de ellos mortal, entre personas que se habían vacunado.

La suspensión dará tiempo a la Agencia Europea del Medicamento (EMA) para analizar si hay una relación causal entre ambos factores. Aun así, la incidencia es muy baja –no llega a un caso por cada millón de vacunados–. Medicamentos como la píldora anticonceptiva están asociados

a un mayor riesgo de trombosis. También hábitos como fumar o el sedentarismo.

La suspensión ha llevado a las autoridades, preocupadas por si se acentúa la desconfianza en las vacunas, a lanzar un mensaje de tranquilidad. El secretario de Salud Pública, Josep Maria Argimon, explicó que los sistemas de farmacovigilancia funcionan, y que hay que esperar al informe de la EMA. “Cualquier persona que haya recibido una vacuna de AstraZeneca tiene que estar tranquila”, aseguró. Alrededor de 185.000 catalanes han recibido la vacuna, la mayoría de ellos personal esencial, como bomberos, docentes o policías. Son el 58% de estos profesionales.

El secretario considera “necesario” que la EMA estudie a fondo estos casos para dilucidar si son una coincidencia en el tiempo o bien hay un efecto de causalidad con la vacuna. Si este fuera el caso, lo que tendría que responder entonces la EMA es si los beneficios de vacunar superan los riesgos y, entonces, qué estrategias habría que desplegar para disminuirlos. Argimon destacó que “no hay ningún medicamento, ninguna vacuna, que no tenga efectos adversos”.

La propia EMA afirmó que está “firmemente convencida” de que se puede continuar vacunando con AstraZeneca porque “los beneficios continúan siendo mayores que sus riesgos”. La directora ejecutiva, Emer Cooke, defendió que, de todos modos, están investigando “seriamente” si la vacuna ha causado estos casos.

Ciència **Principia Marsupia**

¿Cuándo habrá vacuna para los niños?

Pfizer, Moderna y AstraZeneca ya han iniciado ensayos clínicos de las vacunas en los grupos de edad más jóvenes

Alberto Sicilia
MADRID

La covid es una enfermedad que afecta de manera desigual a los diferentes grupos de edad: mientras las personas mayores corren un serio riesgo de fallecer, la mayoría de los niños apenas desarrollan síntomas.

✓ ¿Por qué la covid es menos severa en los menores?

Es una pregunta en la que el debate está abierto. En diciembre de 2020 se publicó este *review* que reúne las hipótesis científicas que se manejan:

1) Los niños podrían tener una menor concentración y diferente distribución de los receptores ACE2, que son los que utiliza el virus SARS-CoV-2 para entrar en las células.

2) Los niños están expuestos a infecciones víricas de manera frecuente –en particular de otros coronavirus– y eso podría darles cierta protección.

3) Las vacunas que han recibido para otras enfermedades podrían modular su sistema inmunitario y ayudarles a combatir otras infecciones.

4) Tienen menos comorbilidades –obesidad, diabetes, hipertensión, etc.– que se asocian a una mayor gravedad de la covid en adultos.

5) Su sistema inmunitario *innato* –la primera línea de defensa frente al coronavirus– presenta una respuesta más potente que el de los mayores.

6) Tienen el tejido que cubre los vasos sanguíneos menos dañado y eso evita los microtrombos.

Aún así, un pequeño porcentaje de niños sufre una enfermedad grave tras infectarse con el virus. Además de la típica neumonía de la covid, otros desarrollan un síndrome lla-

mado MIS-C, que provoca la inflamación de diferentes órganos y se manifiesta con síntomas de fiebre, diarrea, vómitos, fatiga y disfunción cardíaca. Un grupo de pediatras españoles liderados por Alberto García-Salido publicó un estudio sobre los pequeños admitidos en las UCI. Según los datos del Ministerio de Sanidad, más de 2.000 menores de 15 años han sido hospitalizados por covid durante la pandemia y 33 han fallecido.

✓ ¿Los menores aparecen en los planes de vacunación?

Por ahora no. La razón es que ellos no estuvieron incluidos en los ensayos clínicos de las vacunas. La vacuna de Pfizer solo está autorizada para mayores de 16 años. Las de AstraZeneca, Moderna y Johnson & Johnson están autorizadas para mayores de 18.

✓ ¿Se harán ensayos clínicos de las vacunas en menores?

Sí, algunos de esos estudios están en marcha. Una vez han sido aprobadas para los adultos, el procedimiento usual es ir probándolas en adolescentes e ir bajando la edad. A eso se le llama *desescalada en edades*. Pfizer está haciendo ensayos clínicos en adolescentes de 12 a 15 años. Moderna inició en diciembre uno en adolescentes de 12 a 17 años. AstraZeneca lo ha iniciado en niños de 6 a 17 años.

✓ ¿Cuándo se aprobarán las vacunas para los más pequeños?

Según anunció la semana pasada Anthony Fauci, el líder en enfermedades infecciosas que asesora al gobierno de EE. UU., los datos sobre la vacunación y la posible autorización de vacunación a adolescentes podría producirse alrededor del otoño de este año.

Antes de tener datos, Israel ya ha inmunizado a más de 600 niños de entre 12 y 16 años y no ha detectado efectos secundarios severos.

✓ Razones para vacunarlos

1) Si queremos limitar la circulación del virus, sería absurdo no vacunar a un grupo de la población.

2) Aunque el porcentaje de menores que desarrolla complicaciones graves sea muy pequeño, es sufrimiento que podría evitarse si tenemos una vacuna pediátrica efectiva.

Contingut patrocinat

L'aigua, compromís de futur

Aigües de Barcelona impulsa projectes socials i d'innovació per continuar sent un referent mundial en el cicle de l'aigua

Talent, innovació i compromís. Són els tres pilars bàsics d'Aigües de Barcelona per servir la ciutadania i fer front als reptes derivats del canvi climàtic. El coneixement i la tecnologia són la punta de llança per al desenvolupament de ciutats intel·ligents, resilients i verdes. La clau per garantir un desenvolupament sostenible i inclúsiu que no deixi ningú enrere.

Reflexionar sobre el valor de l'aigua és l'objectiu de les Nacions Unides amb motiu del Dia Mundial de l'Aigua, que se celebra el 22 de març. L'aigua, un bé essencial i escàs, té molts significats. Per a Aigües de Barcelona, és la seva raó de ser i el motiu que els impulsa cada dia a millorar. L'aigua és progrés i futur.

L'objectiu d'Aigües de Barcelona és aportar valor a la ciutat a partir del vector aigua i contribuir de manera significativa al desenvolupament sostenible de tot l'entorn metropolità, compromesos en el compliment de l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides. Fomentar l'esperit innova-

dor i el talent és la millor estratègia perquè Barcelona i tota la seva àrea metropolitana es consolidi com un *hub* mundial de l'aigua, un referent en la mitigació i adaptació al canvi climàtic i els seus efectes.

UN MODEL D'ÈXIT

Aigües de Barcelona treballa en un ecosistema d'innovació oberta en el qual col·labora amb 142 *partners* per afrontar els reptes socials i mediambientals, i per generar valor econòmic i social en el territori. Fruit d'això són iniciatives com *Start4Big* –juntament amb CaixaBank, Naturgy, Seat i Telefónica– per atreure talent emprenedor nacional i internacional; *Tech4Climate* –amb la Fundació Ship2B, Fundació Repsol, Inno-cells i Nestlé Espanya–, que busca les millors *start-ups* amb el focus en la sostenibilitat i el medi ambient; o IND+I, un espai d'intercanvi de coneixement sobre innovació i indústria que organitza l'Ajuntament de Viladecans, amb el suport de la Generalitat, Incasòl, DeltaBCN, la Diputació de Barcelona i l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

També participen en el Programa de Doctorats Industrials, una estratègia del

Govern de la Generalitat que té com a objectiu la transferència de coneixement entre els entorns empresarials i acadèmics, que contribueix a la competitivitat del teixit industrial català alhora que fomenta la formació i genera ocupació de qualitat.

Els projectes de recerca i innovació es materialitzen en bona mesura a través de Cetaqua, el centre tecnològic de l'aigua creat l'any 2007 per Aigües de Barcelona, la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) i el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC). Un model de col·laboració públicoprivada on s'utilitzen al màxim les capacitats internes i es col·labora amb la comunitat científica i innovadora, fet que els permet estar a l'avantguarda de les noves tendències.

ECOFATORIES PER A UNA ECONOMIA CIRCULAR

Aigües de Barcelona aplica la innovació per reutilitzar tots els recursos i fer front a l'estrès hídric que pateix la conca del Mediterrani. Han transformat la depuradora del Baix Llobregat en una *ecofactoria*, una veritable fàbrica autosuficient que genera tota l'energia que necessita, regenera l'aigua i valoritza tots els residus.

El concepte d'*ecofactoria* va més enllà del cicle urbà de l'aigua. N'és la prova el projecte LIFE NIMBUS, impulsat en col·laboració amb Cetaqua, TMB, LABAQUA i la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), que permet transformar en bio-

metà el biogàs que es genera a les estacions depuradores i utilitzar aquest combustible verd en autobusos metropolitans.

La innovació també permet estar al costat dels que més ho necessiten. Com el projecte que, en col·laboració amb els serveis socials dels ajuntaments, basant-se en les dades de telemesura del consum d'aigua, permetrà detectar canvis de comportament en les persones que necessiten assistència i generar un avís per determinar si cal fer-ne un seguiment.

PACTE SOCIAL PER A UNA RECUPERACIÓ VERDA I JUSTA

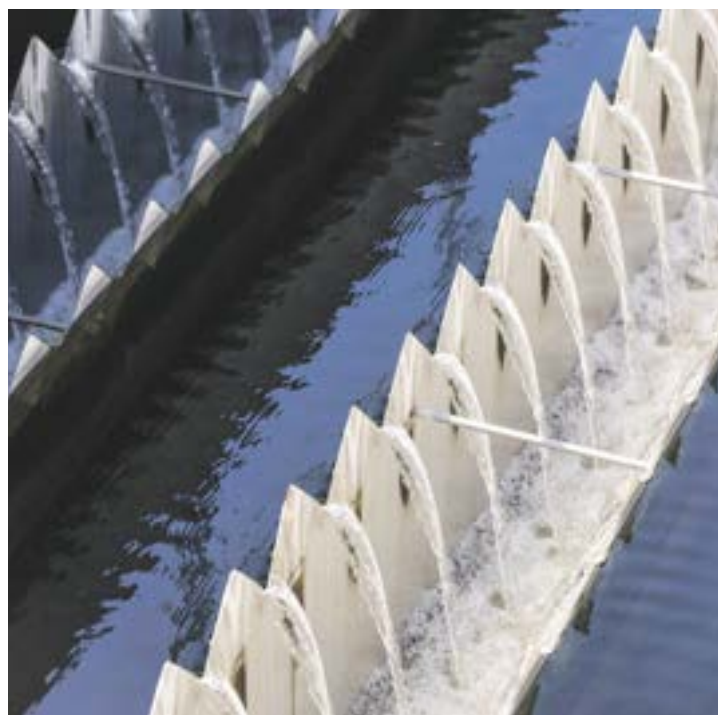
Les aliances amb l'entorn són imprescindibles en tots els projectes. Per això, han proposat un gran Pacte Social per donar resposta als reptes derivats de la pandèmia i garantir una recuperació econòmica verda i justa. Un pacte en el qual es comprometen a no deixar ningú enrere, generar ocupació de qualitat i impulsar una reconstrucció sota l'eix de la sostenibilitat.

La companyia no deixa sense aigua a ningú que no pugui pagar el servei per raons econòmiques gràcies a la innovació social, que va suposar al seu dia la creació del Fons de Solidaritat. Ara, han fet un pas endavant amb una nova tarifa social per bonificar 300 litres d'aigua diaris a les 60.000 llars de l'àrea metropolitana en risc d'exclusió social que tinguin tots els seus membres a l'atur, que estiguin en situació de pobresa energètica o que rebin una pensió mínima.

INNOVACIÓ TAMBÉ PER PRESERVAR LA SALUT

Aigües de Barcelona ha desenvolupat Covid-19 City Sentinel, un instrument que monitoritza les aigües residuals i detecta i quantifica la presència del virus SARS-CoV-2. Aquesta pionera solució, fruit de coordinar els esforços de nombrosos centres de recerca i innovació, combina un pla de mostreig, anàlisis ràpides i l'accés a un observatori digital. Es tracta d'una peça clau per anticipar escenaris i prendre decisions que poden salvar vides. Un exemple de com la ciència, unida al coneixement expert, és la millor via per protegir la salut pública.

L'aigua és futur. I cada dia aquest futur es construeix treballant colze a colze amb la comunitat científica i els agents que impulsen la innovació, en aliança amb administracions i entitats socials. El compromís amb l'acció social i la innovació està en l'ADN d'Aigües de Barcelona per donar resposta als reptes de les persones, de la ciutat i del medi ambient.

FOTOS: AIGÜES DE BARCELONA

Dues imatges de la Depuradora del Baix Llobregat.

Anàlisi

La negociación para formar el nuevo Govern

Una semana de infarto o dos meses de hastío

Las negociaciones para la investidura de Pere Aragonès como president y para la formación del nuevo Govern se encuentran encalladas entre los reproches mutuos de los tres partidos independentistas a una semana de la primera fecha clave del proceso

Este viernes nos situamos a una semana del plazo fijado para la celebración de una primera sesión de investidura del president de la Generalitat. Y ahora mismo parecen encalladas las negociaciones para que Pere Aragonès sea investido el día 26 en primera votación, como Esquerra ansía, o por lo menos el día 28 en segunda votación. Según fuentes de las delegaciones de ERC, Junts y la CUP, se ha avanzado en determinados aspectos sustanciales, pero estas mismas fuentes reconocen que “queda mucho por hacer con el tiempo que queda” y, sobre todo, destacan que “el clima de las relaciones [entre las tres fuerzas políticas] se ha enrarecido en la última semana”. Ello no permite que las conversaciones sean tan fluidas como sería necesario para avanzar

Ferran Espada

al ritmo que requiere el calendario. Con lo cual nos adentramos en una semana de infarto, si es que se consigue un acuerdo antes del viernes que viene, que en todo caso se prevé *in extremis*. Y eso sin que ninguno de los tres partidos independentistas descarte que haya que activar la cuenta atrás hacia unas nuevas elecciones por la imposibilidad de investidura, abriendo un nuevo plazo de dos meses en que las negociaciones se eternicen.

Ni siquiera hay entente en la urgencia para formalizar el nuevo Govern después de seis meses de un Consell Executiu en funciones desde la inhabilitación del president Torra. Para el candidato a la presidencia, Pere Aragonès, el nuevo Govern es necesario “lo más rápido posible” para poder empezar la “recuperación económica y social” de la crisis que ha provocado la pandemia. Pero para la ya presidenta del Parlament, Laura Borràs, “se ha hecho mucho trabajo y hay que continuar con ello, pero sin prisas, porque el objetivo no es una fecha, sino que tiene que ser conseguir un buen acuerdo”. Y es que Borràs no parece tener prisa si tenemos en cuenta que es la responsable de activar la investidura, pero ya ha manifestado que se lo tomará con calma y no empezará los contactos pertinentes con los grupos parlamentarios hasta la semana que viene, a pocos días de la finalización del primer plazo del día 26.

La CUP también ve dificultades para cumplir con la primera fecha ya que, según fuentes consultadas, “queda mucho por negociar en relación a los temas de fondo prioritarios, como el plan de choque social

o la hoja de ruta sobre la independencia”. Desde la CUP se acusa a Junts y ERC de perder mucho tiempo y encallar las conversaciones con disputas sobre “el reparto de sillas y de poder en el Govern y otros organismos, como han hecho siempre”. La diputada Eulàlia Reguant explicaba: “En todas las reuniones que hemos hecho, siempre hemos dicho que todo estaba abierto, que se tenía que hablar de políticas primero y que después decidiríamos”. Los anticapitalistas critican que ERC y Junts los están “expulsando” de la negociación, y fijaron posición este miércoles en una conferencia política con la demanda de acuerdos políticos de fondo y de aparcar las disputas de cuotas de poder. Fuentes de la dirección cupaire amenazan con quedarse en la oposición si no hay una rectificación de esta tendencia: “No nos temblarán las piernas”, aseguran.

En Esquerra ha dolido especialmente la ofensiva de críticas y reproches desde Junts al partido de Junqueras y a dirigentes como Roger Torrent. Iniciadas por Borràs nada más ser investida como presidenta del Parlament, continuadas por el expresident Torra con la presentación de un libro que ataca duramente a Aragonès y los socios del Govern en general. Y rematadas con críticas desde el exilio a la exconsellera Meritxell Serret después de su regreso a Catalunya. Una estrategia que tampoco ha sentado muy bien a algunos de los principales dirigentes de la delegación negociadora de Junts que capitanea Elsa Artadi, ya que se considera una interferencia en plena negociación que enturbia las relaciones con ERC y dificulta los trabajos para cerrar el nuevo Govern. En el caso de los republicanos, la indignación ha generado algunos movimientos internos que plantean romper con Junts y buscar otras alianzas, ya que se teme que “esta forma de proceder indique que se repetirán las tensiones continuas en el futuro Govern”. Pero desde la dirección se descarta totalmente esta opción ni ninguna aproximación a los socialistas, y Aragonès se muestra convencido con la “máxima confianza” de que llegarán a un acuerdo “lo antes posible”.

Los ataques y reproches de dirigentes de Junts a ERC han enturbiado las negociaciones

La CUP acusa a Junts y ERC de centrarse en el reparto de sillones y de poder en el Govern

MARTA SIERRA-ACN

Sergi Sabrià (ERC) y Elsa Artadi (JxCat) en el Parlament, este mes de marzo.

Borràs, de l'acadèmia a presidir el Parlament

Sense carrera política prèvia, en poc més de tres anys ha estat consellera de Cultura, portaveu de JxCat al Congrés i ara enceta quatre anys com a segona autoritat del país, tot i tenir una causa judicial oberta

Emma Pons Valls
BARCELONA

Per tercera vegada a la història, aquesta legislatura té una dona al capdavant del Parlament, i és Laura Borràs. Tot i presentar-se com a candidata de JxCat a la presidència de la Generalitat a les eleccions del 14-F, la fins ara portaveu de la formació al Congrés ha encetat una nova etapa com a segona autoritat del país, després de quedar un escó per darrere d'ERC. Borràs (Barcelona, 1970), llicenciada en Filologia Catalana i doctora en Filologia Romànica per la Universitat de Barcelona (UB), pren així el relleu en el càrrec al republicà Roger Torrent. I és la tercera presidenta de la cambra després de Núria de Gispert (CiU), que ho va ser entre el 2010 i el 2015, i Carme Forcadell (ERC), del 2015 al 2018. Borràs, que exercia com a docent universitària a la UB, ha protagonitzat una curta però exitosa trajectòria política.

Borràs, que es dedicava fonamentalment a la docència i a la investigació universitària, va ser nomenada el 2013 directora de la Institució de les Lletres Catalanes pel llavors conseller de Cultura, Ferran

Mascarell. Per aquesta etapa té actualment un cas obert al Tribunal Suprem per un presumpte fraccionament irregular de contractes. El 2017 va decidir presentar-se per primer cop a unes eleccions al Parlament. Sense passat a l'extinta Convergència, Borràs va incorporar-se com a independent dins de la llista de JxCat, l'embrió de l'actual partit liderat per l'expresident Carles Puigdemont. Un cop elegida diputada, quan Quim Torra va ser investit president la va nomenar consellera de Cultura, tot i que va ser un mandat fugaç (2018-2019). Va deixar el càrrec per anar a Madrid, on ha estat diputada al Congrés i portaveu del grup de JxCat fins al dia abans de l'inici de la tretzena legislatura del Parlament, el 12 de març passat.

Borràs, que prové d'una família benestant de Barcelona, és especialista en teoria de la literatura i en literatura comparada, i també s'ha dedicat a l'escriptura, amb una desena d'obres publicades. Títols com *Per què llegir els clàssics avui* (Ara Llibres, 2011) o *El poder transformador de la lectura* (Ara Llibres, 2020) mostren la seva promoció de l'hàbit de la lectura.

Borràs s'ha caracteritzat per una retòrica potent en la confrontació política, amb el punt de mira situat a ERC i a la seva estratègia negociadora amb Madrid, tant durant la campanya electoral com des del seu escó al Congrés. L'acadèmica s'havia perfilat com l'aposta de JxCat per disputar el liderat independentista als republicans, que finalment es van acabar imposant a les eleccions per 35.000 vots. Amb això, el paper de Borràs en la legislatura havia quedat en l'aire. Amb la decisió de presidir la cambra, Borràs va descartar formar part del nou Govern que la seva formació negociava amb ERC i la CUP.

La presidència del Parlament li podria donar més projecció pròpia que l'altra opció que tenia sobre la taula, que era ser vicepresidenta del Govern. Tant en l'acció

Laura Borràs, de Junts, nova presidenta del Parlament de Catalunya.

Filòloga i doctora en Filologia Romànica, Borràs té una desena d'obres publicades

Presidir el Parlament li podria donar més projecció que ser vicepresidenta

La Mesa té una rotunda majoria independentista, amb cinc dels set membres que la formen

política com en el cas que acabi sent inhabilitada arran de la investigació que té oberta al Suprem. Borràs sempre ha negat les acusacions i al·lega una “persecució política” emmarcada en la repressió de l'Estat contra l'independentisme, però si finalment hi hagués una sentència condemnatòria, l'impacte seria més visible si hagués d'abandonar el seu rol a la cambra.

La filòloga assumeix la responsabilitat de liderar el Parlament amb la voluntat de “reforçar-ne la sobirania”, després que la seva formació hagi estat molt crítica amb el rol adoptat per l'anterior president, Roger Torrent, d'ERC, a qui no va esmentar en la seva presa de possessió. En el seu primer discurs a la cambra, Borràs va fer dures crítiques a la repressió per part de l'Estat espanyol i va expressar la voluntat que la legislatura sigui un punt d'inflexió cap a la independència. També va subratllar un compromís explícit contra “el masclisme i la xenofòbia” de la ultradreta de Vox.

Majoria independentista a la mesa
Borràs s'estrena com a presidenta d'una Mesa que té una rotunda majoria independentista, amb cinc de set membres. De Junts hi ha un segon representant –Jaume Alonso-Cuevillas–, ERC en té també dos –Anna Caula i Ruben Wagensberg–, la CUP, que s'estrena a l'òrgan, un –Pau Juvillà–, i el PSC, dos –Eva Granados i Ferran Pedret–. En Comú Podem, Ciutadans, el Partit Popular i, sobretot, Vox, en queden fora. Cap dels set membres havia estat prèviament a l'organisme rector del Parlament, si bé alguns dels integrants acumulen una llarga trajectòria a la cambra, com ara Granados, Pedret i, una mica menys, Caula.

Assumir els resultats o continuar amb el xou

Andreu Pujol

Escriptor i historiador

Ja fa més d'un any que la política catalana es desenvolupa en un estat de provisionalitat i inestabilitat, des que el president Quim Torra va donar per acabada la legislatura en una compareixença plena de retrets cap als seus socis d'ERC. Aquell moment precís va ser l'inici de la campanya electoral que va concloure el 14 de febrer passat, una campanya que ha durat tot l'any de la pandèmia i que s'ha allargassat innecessàriament amb el paradoxal pretext de centrar-se, precisament, a combatre la pandèmia.

Encara hem estat prou de sort perquè, tot i les constants atzagaiades en-

tre consellers d'un mateix executiu, propinades pensant a debilitar els de l'altre partit fins al dia que toqués anar a les urnes, les dades indiquen que a Catalunya s'han fet prou bé les coses, sempre tenint en compte la dificultat del moment. Les escoles han pogut funcionar amb una relativa normalitat i aquest ha estat un dels territoris que ha repartit més ajudes directes a pimes, només per posar un parell d'exemples. Podria haver estat molt pitjor, tenint en compte aquest context polític de desgavell constant.

Ara que ja han passat les eleccions, semblaria que les aigües s'haurien de calmar. La perspectiva de tornar a haver de votar hauria de quedar lluny. En canvi, d'aquests primers dies de la tretzena legislatura se'n desprèn tot el contrari. L'elecció de Laura Borràs com a presidenta del Parlament, a priori, hauria de significar que hi ha un pacte de govern mig encarrilat, com a mínim en les línies generals, a manca de concretar els serrells. El primer dis-

cur de la presidenta de la cambra, per contra, sense esmentar Roger Torrent com a antecessor seu en el càrrec, a banda de ser una evident descortesia institucional, indica que el ressentiment encara és ben viu i roent.

Divendres passat, poques hores abans que comencés la sessió al parc de la Ciutadella, sortia publicada una entrevista a Carles Puigdemont al diari *El Punt Avui*. El titular era ben explícit: "No es pot donar ja per fet que ens entendrem per fer govern". Tota una declaració d'intencions que podria haver suposat corredisses als despatxos del Parlament per canviar el sentit del vot. Tot just quan ERC estava a punt de complir la seva part de l'acord, tal com efectivament va acabar fent, la cara més visible de Junts avisava que potser ells no farien el mateix.

En aquella mateixa entrevista hi havia una lectura *sui generis* dels resultats electorals. Puigdemont parlava d'un "empat tècnic" entre el seu partit i els republicans i assegurava, sense aportar cap dada que ho corroborés: "Si haguéssim competit en igualtat de condicions, hauríem guanyat les eleccions". En aquesta anàlisi s'hi obvia-ven dues coses: la primera és que efectivament van competir en igualtat de condicions, perquè el fet de no disposar de drets electorals a causa de l'escissió més recent dins el que era l'antiga Convergència no va impedir que Junts participés en tots els debats televisius i radiofònics que es van convocar. La segona és que el 2017 la distància entre ERC i Junts era menor que l'actual, quan va quedar al davant la llista postconvergent, i aleshores no parlaven pas de suposats empats ni posaven en dubte la seva legitimitat per revalidar la titularitat de la presidència de la Generalitat. Encara diumenge passat Borràs va tornar a insistir en la mateixa idea del 14-F com una partida acabada en taules durant l'entrevista que li va fer el Director de TV3.

Tant el discurs de Borràs com el de Puigdemont indiquen que a Junts hi ha una forta resistència a assumir amb esportivitat una derrota que, per a aquest espai polític, fa anys que

"A Junts hi ha una forta resistència a assumir amb esportivitat la derrota. Si aquesta dinàmica de negació de la realitat continua, i es prossegueix amb la campanya de qüestionament dels resultats, es fa difícil augurar un període d'estabilitat en la majoria parlamentària independentista"

avança pas a pas, convertint cada una de les eleccions al Parlament, des dels darrers onze anys, en les de les pitjors xifres de la seva història.

Si aquesta dinàmica de negació de la realitat continua, i es prossegueix amb la campanya de qüestionament dels resultats, es fa difícil augurar un període d'estabilitat a la majoria parlamentària independentista que serveixi per projectar la imatge de bon govern que tant necessita per créixer entre els sectors de la societat que li són més refractaris: hi ha molts ciutadans que possiblement no els votarien mai per qüestions sentimentals, però que sí que podrien arribar a fer-ho si entenen que com a governants es preocupen pels seus interessos i hi donen una resposta satisfactòria. La gestió de la pandèmia del Govern podria haver estat una oportunitat d'or —perquè s'han pres decisions prou encertades— que s'ha deixat perdre tapant-la amb discrepàncies impostades i cridòria propagandística. Malauradament, observant aquest mes que ha passat des de la jornada electoral, només podem intuir la continuïtat d'una espiral destructiva que res no aporta. Tant de bo ens equivoquem.

El dibuix de l'Eneko

La arriesgada apuesta de Iglesias frente a Ayuso

Pablo Iglesias fía su futuro político a los resultados electorales de su formación y a la posibilidad real de que la izquierda pueda gobernar en Madrid

Alexis Romero
MADRID

El paso adelante de Pablo Iglesias en la Comunidad de Madrid es un paso a un lado en el Gobierno de España y también en Unidas Podemos. Lo es por lo que representa abandonar el Ejecutivo estatal, y porque en el anuncio de su candidatura a las elecciones del 4 de mayo el líder de la formación morada señaló a Yolanda Díaz como su sucesora, y a Irene Montero e Ione Belarra como las dirigentes que acompañarán a la ministra de Trabajo al frente del partido en un futuro.

El movimiento del vicepresidente segundo del Ejecutivo liga su futuro al de la izquierda madrileña. Su fortuna no solo depende de los resultados electorales que logre Unidas Podemos en las autonómicas, sino de la posibilidad de que la izquierda logre el objetivo que precisamente lo ha empujado a la política madrileña: echar a Ayuso de la Puerta del Sol y evitar un Ejecutivo de coalición entre el PP y Vox.

“En política hay que tener valentía para dar las batallas que hay que dar y para ser capaz de comprender cuándo llega el momento de dejar paso a nuevos liderazgos”, aseguró el vicepresidente segundo en el mensaje difundido en sus redes sociales para anunciar su candidatura. Iglesias avanzó que pondría toda su “energía, cabeza y experiencia de Gobierno”, todo su “corazón” y la fuerza de su organización en “construir una candidatura de izquierdas fuerte” para impedir que la ultraderecha se apodere de las instituciones “y para ganar el gobierno de la Comunidad de Madrid”.

Lo que es seguro es que el líder de Podemos apostará su capital político en unos comicios a los que se presenta con dos objetivos que, a priori, no parecen mejorar su posición como vicepresidente segundo del

El objetivo, echar a Ayuso de la Puerta del Sol y evitar un Ejecutivo de coalición PP-Vox

Iglesias concurre a las elecciones con unas proyecciones en las que UP roza la desaparición

Gobierno. El primero es el de tratar de salvar a su partido, que concurre a estas elecciones sin una candidatura clara, con unas proyecciones electorales en las que roza la desaparición y un historial reciente de fracasos territoriales –Galicia y Euskadi–. El segundo, más complejo, era tratar de constituir una candidatura de unidad a la izquierda del partido socialista que, sumando con el PSOE de Ángel Gabilondo, pueda permitir un gobierno progresista en la región. Objetivo fracasado después de que Más Madrid haya decidido presentarse con candidatura propia. Pero incluso de haber conseguido los dos objetivos es, cuanto menos, poco probable que Iglesias terminara en una mejor situación política que la que le brindaba la vicepresidencia de Derechos Sociales y Agenda 2030, una vicepresidencia que costó casi un año de trabajo y tiras y aflojas con el PSOE y en la que incluso intermedió una repetición electoral.

Es en esta vicepresidencia y en el resto de ministerios de Unidas Podemos donde radica el capital político que Iglesias se juega en las elecciones del próximo 4 de mayo en Madrid. El líder de la formación morada dedicó buena parte de sus esfuerzos en 2019 a constituir un Gobierno de coalición con el PSOE e hizo de la entrada en el Ejecutivo un objetivo político de primer nivel en su formación. A día de hoy, todavía son muchos los cargos del espacio confederal que recuerdan la “cabezonería” de Iglesias para constituir un Ejecutivo de coalición en el que no todos creían y que no a todos gustaba. Una “cabezonería” de la que él mismo se ha jactado en numerosas ocasiones y que ha elevado casi a la categoría de *modus operandi* en las negociaciones

con el PSOE para sacar adelante las medidas firmadas en el acuerdo de coalición.

Sin embargo, a juicio del líder de Podemos, “España está viviendo una transición, el bipartidismo no va a volver, pero la democracia está amenazada por una nueva derecha trumpista bien situada en el Estado profundo e impulsada por poderes económicos y mediáticos. Estos criminales que promueven la dictadura, que hacen apología del terrorismo de Estado, que promueven la violencia contra los migrantes, los homosexuales y las feministas, pueden tener todo el poder en Madrid, con todo lo que eso significa para el resto del país”. Son estos los motivos, según aseguró en su vídeo, que lo han empujado a tomar la decisión de concurrir a las elecciones madrileñas, una decisión que lo alejará de La Moncloa y que abre el camino de su sucesión a Yolanda Díaz.

Algunos han señalado que el fruto del trabajo y del rumbo que Iglesias marcó para Unidas Podemos se puede resumir en la conformación de un Gobierno de coalición histórico que descuidó y en cierta manera sacrificó buena parte del poder territorial del espacio confederal. El pasado lunes, Iglesias anunció su intención de liderar al partido en un territorio, Madrid, en el que, según fuentes de la formación, no se pueden permitir “un descalabro”.

En este momento, se puede tener una idea del coste que supondrá para Iglesias la decisión de concurrir a los comicios del 4 de mayo. Tras la celebración de la jornada electoral se estará un poco más cerca de apreciar lo que puede ganar el líder de Unidas Podemos en una de sus apuestas más arriesgadas tras la decisión de volcar los esfuerzos de Unidas Podemos en formar parte y dar lugar al primer Gobierno de coalición de la historia reciente.

Pablo Iglesias, en una intervención en el Congreso durante la pandemia.

Isabel Díaz Ayuso.

En 2019 su objetivo fue la conformación de un gobierno de coalición entre el PSOE y UP

JUNIOR REPORT

SÍRIA

10 ANYS DE GUERRA

Junior-Report.media és el diari dels joves lectors per entendre el món. Amb nous llenguatges i nous canals, expliquem els grans temes d'actualitat per despertar el seu interès davant la realitat que els envolta.

Síria

Coordina: Alba Fernández Candial

Ja fa 10 anys que va començar la guerra a Síria, que enfronta el govern de Baixar al-Assad amb una sèrie de grups rebels armats. El conflicte va començar com una revolta popular contra Al-Assad: una part de la població siriana va sortir al carrer per reclamar més llibertats i drets democràtics, però les forces del règim van reprimir les protestes amb violència.

Amb el temps, l'enfrontament ha esdevingut una guerra amb diferents grups i països implicats. Avui dia, la guerra s'ha estancat i ha provocat una greu crisi econòmica i humanitària.

ELS ORÍGENS: LA PRIMAVERA ÀRAB

Mohamed Bouazizi era un venedor ambulant de fruita a Tunísia. El desembre del 2010 uns agents de policia van voler extorsionar-lo i, quan s'hi va negar, li van requisar el carro, la seva única font d'ingressos. Després de reclamar a les autoritats sense obtenir resposta, desesperat, Bouazizi es va ruixar

de gasolina i es va calar foc. Ell era un exemple de la difícil situació en què vivien els joves tunisians, afectats per la crisi econòmica, la desocupació i la falta d'oportunitats. Arran de la seva mort, van esclatar una sèrie de protestes contra el règim del dictador Zine El Abidine Ben Ali, que havia ocupat el poder

23 anys i que va acabar fugint del país. Així va començar la Primavera Àrab, una sèrie de revoltes i protestes ciutadanes que es van estendre per diferents països de l'Orient Mitjà i el nord d'Àfrica a partir del 2011. Els manifestants reclamaven més democràcia, oportunitats econòmiques i justícia social.

SÍRIA, UN PAÍS DE REFUGIATS

Més de la meitat de la població siriana ha hagut d'abandonar casa seva per culpa de la guerra.

La majoria de ciutats sirianes han quedat destruïdes, igual que algunes carreteres i edificis públics com escoles, universitats i hospitals. Reconstruir el país serà una tasca que durarà anys, sobretot perquè la guerra encara continua en algunes regions.

Dades de l'Agència de les Nacions Unides per als Refugiats (ACNUR):

+5,6 milions

de persones han fugit de Síria i ara viuen com a refugiats en altres països

6,7 milions

de persones viuen com a desplaçats interns

QUI ÉS QUI EN EL CONFLICTE SIRIÀ

Baixar al-Assad

El president siria, Baixar al-Assad, va heretar el càrrec del seu pare. La seva família governa a Síria des de fa 50 anys. Al-Assad va reprimir amb duresa les revoltes de la població siriana contra el règim el març del 2011, que intentaven traslladar la Primavera Àrab al país. El president siria compta amb el suport de Rússia i l'Iran, països que l'han ajudat amb recursos i armament.

Grups rebels

Els rebels sirians s'oposen al president Al-Assad i el seu exèrcit. A l'inici del conflicte hi havia uns 100.000 combatents, però el nombre de rebels s'ha vist reduït amb els anys. Entre ells hi ha grups amb ideologies molt diferents, des d'antics soldats de l'exèrcit siria fins a islamistes radicals.

Els rebels sirians reben suport de l'Àrabia Saudita, Qatar i Turquia. També van rebre armament dels Estats Units per combatre els terroristes d'Estat Islàmic.

Milícies kurdes

El poble kurd ha viscut durant segles a l'Orient Mitjà, en una regió situada entre l'actual Turquia, l'Iraq, Síria i l'Iran. A l'inici del conflicte, els kurds van arribar a un acord amb Al-Assad per fer front als atacs de Turquia –que donava suport als rebels sirians.

Durant la guerra, els kurds també van enfrontar-se a l'Estat Islàmic, van derrotar els gihadistes i van recuperar el control de diverses ciutats al nord de Síria.

Estat Islàmic

Estat Islàmic és un grup terrorista que interpreta la religió islàmica de manera molt radical i utilitza la violència per imposar les seves idees. El seu objectiu és crear un califat i per això va aprofitar el caos de la guerra a Síria per ocupar territori i crear el seu Estat propi.

A partir del 2014, tant l'exèrcit d'Al-Assad com els rebels sirians van començar a lluitar contra Estat Islàmic, a més de combatre entre ells. Les milícies kurdes també es van unir a la lluita contra el grup terrorista.

Comunitat internacional

La por que Estat Islàmic arribés a controlar tot Síria va fer que els Estats Units i alguns països europeus, com França i el Regne Unit, intervinguessin al conflicte a partir del 2014. Van donar suport a grups rebels moderats com les milícies kurdes, que també lluitaven contra Estat Islàmic.

Això va fer que Rússia i l'Iran, aliats d'Al-Assad, hi intervinguessin per fer costat al règim. Com a conseqüència, la guerra de Síria ha esdevingut un conflicte global.

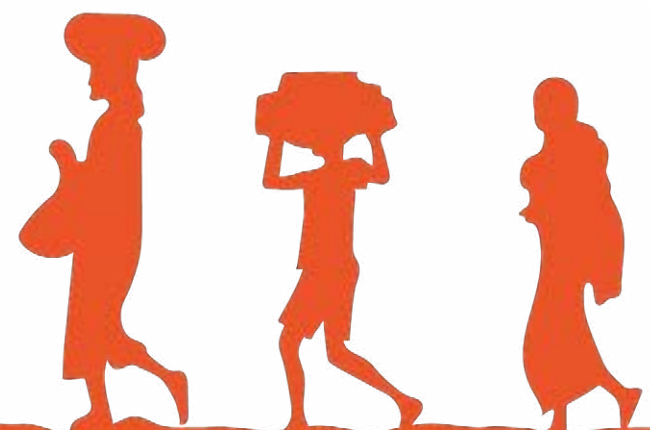
D'altra banda, Turquia va iniciar una sèrie d'operacions militars per ajudar els rebels, encara que la seva motivació real era reduir la influència dels kurds, amb qui manté un conflicte des de fa dècades.

El patrimoni històric de Síria també ha estat afectat durant el conflicte. A la foto, Palmira, abans de la guerra.

80%

de la població siriana viu en situació de pobresa i depèn de l'ajuda humanitària per sobreviure. **Els més afectats són els nens i els joves, que han perdut el seu futur.**

Com afrontar el dolor i el dol després del dany cerebral

Quan una persona pateix un ictus, un traumatisme cranioencefàlic o un aneurisma, pot no tornar a ser la mateixa. Parlem amb familiars i pacients que han hagut d'enfrontar-se a aquestes malalties, que destaquen la importància de l'acompanyament i la rehabilitació

Paula Ericsson
BARCELONA

El patiment darrere de les malalties per dany cerebral –ictus, traumatisme cranioencefàlic o aneurisma– va molt més enllà de les molèsties físiques. La majoria de supervivents es converteixen en una altra persona: deixes de ser qui eres, per molt que continuïs viu. Per superar el dol d'una persona que ha marxat, però que a la vegada continua aquí, entitats com l'Associació DCA (Dany Cerebral Adquirit) Anòia acompanyen els malalts i familiars per recórrer aquest camí amb activitats, assessorament i comprensió.

La rehabilitació, un punt clau

Quan un malalt que ha patit un dany cerebral supera la part més crítica i els professionals el veuen preparat, se'l deriva a rehabilitació. La metgessa adjunta del servei de medicina física i de rehabilitació del Parc de Salut Mar i especialista en rehabilitació neurològica Roser Boza Gómez, treballa en l'àrea de rehabilitació intensiva, on els pacients s'estan entre dues o tres setmanes. Explica que la majoria de persones que atenen a l'hospital han patit un ictus, i que en temps de pandèmia els traumatismes cranioencefàlics –provocats normalment en accidents de trànsit– han disminuït per les restriccions en mobilitat. Tot i que cada lesió és diferent segons la severitat i les zones del cervell afectades, els símptomes tenen similituds. Les afectaci-

Un quiròfan durant una trombectomia mecànica a un pacient amb ictus isquèmic.

Un mòbil amb l'aplicació Farmalarm, una app dissenyada per la Vall d'Hebron per a persones que es recuperen d'un ictus.

La covid dificulta la rehabilitació

La pandèmia del coronavirus no ha facilitat en absolut les trobades entre els familiars i pacients que han patit un ictus. La neuropsicòloga responsable de l'avaluació dels usuaris i sòcia fundadora de l'Associació DCA (Dany Cerebral Adquirit) Anòia, Núria Jorba, explica que la crisi sanitària ha estancat el projecte a l'hora d'arribar a noves persones afectades. "Sí que passen els nous ictus, però tenen por d'anar a qualsevol lloc mèdic o de fer activitats de rehabilitació. Ara els envien a casa, i apa, que s'espavilin", lamenta Jorba.

ons més comunes són les alteracions en la mobilitat, que s'associen amb diferents sensibilitats: el tacte, el saber reconèixer on tenim col·locades les diferents parts del cos, l'espai o el reconeixement d'objectes. "En les primeres fases, també trobem trastorns de la parla i de la comunicació, en la funció d'empassar, de deglutir, així com en el control dels esfínters anal i urinari", detalla Boza. Així mateix, també es troben amb trastorns més cognitius –de memòria, d'elaboració de pensament–, cosa que deriva en problemes emocionals. "Estan molt espantats i molt tristos", apunta.

Boza treballa en l'àrea de rehabilitació intensiva com a metgessa rehabilitadora que avalua de manera global tant els dèficits neurològics del pacient com el seu entorn i la seva situació prèvia. "Quan tenim una primera foto de com era el pacient,

quin entorn tenia i quins dèficits té ara que ha patit l'ictus, iniciem el programa de rehabilitació", apunta. A l'equip hi col·laboren els diferents especialistes en funció de cada cas: el fisioterapeuta treballa la mobilitat, el terapeuta ocupacional se centra en el reaprenentatge de les activitats bàsiques del dia a dia –menjar, vestir-se–, el logopeda intervindrà quan el pacient presenti problemes de parla i deglució, el neuropsicòleg hi serà sempre que hi ha una alteració cognitiva, i la infermera és clau en l'educació sanitària –administració de mediació, controlar les constants mèdiques...–. Dues o tres setmanes després, se li dona l'alta al pacient, i aleshores tindrà una atenció ambulatoria per continuar amb la rehabilitació. Ara bé, si la persona no pot suportar la rehabilitació perquè està en un estat molt crític, aniria directament a les unitats de convalsència.

El dol d'una persona viva

I què passa, un cop arriben a casa i s'han d'enfrontar cara a cara amb la seva nova realitat? La Cecília Moscoso, de 47 anys, viu a Vilanova del Camí i fins fa sis anys era mestra d'educació infantil. Fa sis anys que va patir un ictus isquèmic. Des de llavors no ha tornat a ser la mateixa. Per telèfon es disculpa i adverteix que a vegades li costa expressar-se amb rapidesa. "Jo vaig tancar els ulls i em vaig despertar. Tenia molta ansietat", recorda. "Vaig patir un *trombo*, i els metges es pensaven que estaria en coma quatre o cinc mesos, i em vaig despertar 15 dies després molt nerviosa. Els metges al·lucinaven, es pensaven que no m'havia afectat", relata. Així doncs, al principi el diagnòstic li era prou favorable. Tot i que la lesió havia estat greu, com que no tenia símptomes físicament molt visibles, els metges li van donar l'alta aviat, tot i el cansament excessiu que ella manifestava.

No va ser fins al cap de sis o set mesos, veient que les seqüeles anaven a més i que la seva família i ella cada vegada estaven més confosos, que va demanar un segon diagnòstic al metge del seu lloc de treball, que la va derivar a la Clínica Sant Josep de Manresa. "Allà vaig explicar coses que jo pensava que no les havia d'explicar per què ningú m'entenia: el cansament, com caminava, i em van detectar que la part esquerra del llavi la tenia una mica caiguda", rememora la Cecília. Va ser llavors quan la veritat es va imposar: ja no tornaria a ser la mateixa. "És impossible per mi fer la vida que feia abans amb tot el que tinc ara: problemes de memòria, de pensament, un cansament molt intens... I el dia a dia em costa molt", explica. Un altre dels símptomes que té és un dolor neuropàtic: apareix i desapareix, un dolor fantasma que li corre el cos sense avis.

Amb el temps, la Cecília ha trobat petits trucs per fer millor el seu dia a dia: s'apunta les coses a la llibreta i utilitza *post-its* a l'as-

Carme Pinyes: "No és qüestió de culpabilitzar; hi ha qui no és capaç d'afrontar-ho i marxa"

"He tingut una filla fins als 35 anys i els últims quatre n'he tingut una altra", afegeix

Els espais de socialització són essencials per fer el dol i la soledat més fàcils

secadora per saber què hi ha de posar o no. "Vaig a poc a poc, anant de pressa m'atabalo, només dono voltes i em poso molt nerviosa. No puc conduir, tampoc", relata. Per sort, la Cecília ha tingut el suport de la seva família, del seu marit i dels seus dos fills, així com el de l'Associació DCA Anoia, que neix l'any 2019 fruit de la inquietud d'un grup de familiars i afectats, que constaten la manca de recursos públics rehabilitadors en la fase crònica del dany cerebral. "La persona afectada es quedava a casa i no continuava la rehabilitació, i si la continuava tenia un cost important per a les famílies", explica la presidenta de l'associació, Carme Pinyes Delgado. Amb una

veu dolça, pacient, però amb un vel de trist, explica que, mentre que la Cecília ha rebut el suport de la seva família, hi ha moltes persones que es queden soles quan pateixen una malaltia de dany cerebral. "La gent entén que algú neixi malament, però els costa entendre que no fan més perquè no poden, que a aquests pacients literalment se'ls han mort les neurones". "No és una qüestió de culpabilitzar. Hi ha gent que no és capaç d'afrontar-ho i marxa", detalla Pinyes.

És el cas de la seva filla, que amb 35 anys i dos fills va patir un ictus que li ha provocat el 50% de discapacitat, i qui ha esdevingut la seva cuidadora ha estat ella. "És una cosa que no superaré mai. He tingut una filla fins als 35 anys, i durant els últims quatre n'he tingut una altra", relata. Tot i la duresa de l'experiència, gràcies a l'associació va a classes de matemàtiques, al club de lectura, a pintar i a anglès. "Li costa molt prestar atenció. No et sabrà dir què ha passat aquest matí si no mira l'agenda. Tenim estratègies: calendaris, alarmes i pissarres per tota la casa", apunta.

La neuropsicòloga responsable de l'avaluació i el seguiment dels usuaris i sòcia fundadora de l'associació, Núria Jorba, destaca la importància dels espais de socialització, tant per als pacients com per a les seves famílies, per fer el dol i la soledat més fàcils. "Són grups reduïts de sis o vuit persones per compartir les experiències o tractar diferents temes: el dol de la pèrdua d'aquella persona que ja no és la mateixa, la sexualitat després d'un ictus o un traumatisme", apunta.

Taller de rehabilitació cognitiva a l'Associació Dany Cerebral Adquirir Anoia.

Els traumatismes cranioencefàlics han disminuït per les restriccions en mobilitat

Cada lesió és diferent segons la severitat i les zones del cervell afectades

Cecília: "Els metges es pensaven que estaria en coma mesos, i em vaig despertar en 15 dies"

Las casas de colonias y los 'casals' se reactivan en primavera

Las instalaciones dedicadas al ocio infantil y juvenil se preparan para la llegada del buen tiempo, todavía muy condicionadas por las restricciones para combatir la pandemia

La reconexión con la naturaleza, la convivencia en grupo y la salida por unos días del marco familiar son algunos de los beneficios de los campamentos y colonias.

Joana Costa
BARCELONA

Con la mejora de los indicadores de la pandemia y la implementación del programa de vacunación, la normativa que concierne a las casas de colonias empieza a flexibilizarse. Algunos equipamientos permanecían abiertos, pero el confinamiento comarcal y la realidad de la tercera ola habían supuesto numerosas cancelaciones. El Procicat ha autorizado recientemente las salidas escolares con pernoctación cuando se pueda garantizar la estanqueidad de los grupos burbuja escolares, lo que ha empezado a animar a los colegios a reservar estancias para el tercer trimestre del curso. En el resto de casos, se permiten los desplazamientos para el desarrollo de actividades de ocio educativo para estudiantes de infantil y primaria siempre que no impliquen pernoctación, todo ello regulado en el "Plan de actuación para el curso 2020-2021 para centros educativos en relación con las extraescolares, colonias y salidas", que exige grupos estables, mascarilla, higiene, ventilación y desinfección de manos y espacios.

Desde la Associació Cases de Colònies i Albergues de Catalunya (ACCAC), su gerente Pedro de Haro celebra una reactivación que esperaban desde "hace tiempo", ya que el funcionamiento con los protocolos establecidos desde octubre, asegura, hace mucho que les habría permitido empezar.

Monitores y niños en una actividad de Fundesplai en un entorno natural.

"Esto debe permitir desencallar esta tendencia que se arrastraba y en la que parecía que era muy complicado recuperar las actividades de primavera", explica. Las escuelas habían seguido anulando todas las actividades con ellos, una situación complicada dado que la campaña de colonias escolares representa entre el 60% y el 70%

Los colegios se animan a reservar estancias para el tercer trimestre de este curso

Fundesplai: "Si al final algo no se puede hacer, no será porque no estemos preparados"

La crisis sanitaria deja pérdidas acumuladas de 50 millones de euros

de su actividad anual. "Si perdemos la primavera por segunda vez, eso nos dejaría en una situación muy precaria", detalla De Haro, que concreta que la contratación se suele realizar a un año vista y que, si bien algunos colegios habían decidido esperar a ver la evolución de la pandemia, otros ya habían cancelado.

La ACCAC mantiene que desde principios de curso casi no se han movido las contrataciones, y menos en otoño. "Esta semana, pese a la permisividad, se han seguido cancelando colonias", asegura De Haro. Aunque lamenta este goteo de bajas, también celebra que la apertura de las restricciones haya parado la tendencia: "Entendemos que, con un mensaje más favorable, la tendencia será ahora mejor". Pese a que el mes de marzo ya se da por perdido, la entrada en una mejor época del año permitirá que las casas de colonias puedan asegurarse abril, mayo y junio.

De Haro remarca que una de las enseñanzas de la pandemia es la capacidad de adaptación que ha sembrado en personas e instituciones, de modo que insta a aprovechar "esta oportunidad educativa", a la que también han contribuido los profesores escolares sometidos a vacunaciones, la constatación de que los niños serían una po-

El sector recuerda que en verano se hicieron muchas actividades sin apenas brotes

Algunas escuelas ya han empezado a llamar para ver si había fechas para ir de colonias

desde el pasado marzo viven “inmersos” en un proceso de inseguridad e incertidumbre muy relevante, algo que toma una dimensión especial en un entorno que trabaja con niños, jóvenes y adolescentes. Ahora bien, las nuevas medidas las adoptan “con mucha ilusión y responsabilidad” ante el hecho de que niños y familias necesitan esta apertura. “Es una triple satisfacción para los niños, las escuelas y el sector económico”, relata Riu, que destaca oportunidades como el reencuentro con la naturaleza y la posibilidad de crear empleo y generar actividad económica. También recuerda que el verano pasado se hicieron muchas actividades sin apenas brotes, y, si en 2020 se trabajó “mucho” para educar en nuevos hábitos en verano, este 2021 aspiran a recuperar programaciones perdidas el pasado año y encontrar “momentos informales” de convivencia para que surjan inquietudes y preocupaciones de los niños de forma natural y espontánea.

Más allá de los valores tradicionales asociados al ocio educativo, Riu destaca la reconexión con la naturaleza, la convivencia y la vida en grupo, el desarrollo de la creatividad y la imaginación, el aprendizaje vivencial, la salida del marco familiar, la ruptura con el confinamiento y la adquisición

de nuevos hábitos, así como el hecho de ser un complemento formativo y un espacio de crecimiento personal donde desarrollar el espíritu crítico y la participación social. En resumen, las salidas posibilitan “un marco idóneo para que los niños vivan como niños y crezcan como personas”.

En este año de pandemia, la directora general de Fundesplai, Cristina Rodríguez, defiende que la educación en el ocio debe aportar “tranquilidad” a los más pequeños. Para esta temporada se ha trabajado mucho la vertiente educativa de las actividades en *casals* de aspiración “más social” y que hacen hincapié en la convivencia y la sostenibilidad. Para ella, no hay que conformarse en pasar esta tempestad y, después, volver a lo mismo de siempre, sino que se invitará a los niños a ser “agentes transformadores”, de la mano de los 17 objetivos de desarrollo sostenible y convertir la pandemia en un agente de cambio social.

En su caso tienen a punto la campaña de verano. “Si al final alguna actividad no se puede hacer, no será porque no esté preparada, sino porque las condiciones no lo permiten”, asegura Rodríguez. Su objetivo es, si se puede, recuperar la participación de 2019, cuando se alcanzaron las 68.000 personas. “Tenemos el aprendizaje del año pasado y todo preparado”, subraya, y espera que unas eventuales condiciones pandémicas más favorables les cojan preparados. En cuanto a la primavera, están a la espera de que se vayan abriendo unas restricciones que “no deberían haberse producido”. Cuentan ya con actividades programadas para Semana Santa y aseguran que, tan pronto como se puedan hacer colonias con *esplais*, se harán. En cualquier caso, Rodríguez defiende que las actividades de ocio son “esenciales” y celebra este paso hacia su normalización y hacia la idea de que son espacios seguros, tal como se demostró el pasado verano.

Las casas por fin pueden abrir

Robert Continente, gerente de Alba Serveis Educatius –que gestiona las casas de colonias Mas Gircós, con 174 plazas en La Garrotxa, en Besalú, y El Clar del Bosc, con 210 plazas, al lado de Banyoles–, celebra que con la nueva normativa han podido abrir las dos, y esperan ir teniendo progresivamente una ocupación más alta. Este marzo la caída de las escuelas ha sido de casi el 80%, con pocos centros inscritos, pero confía en que la ocupación de abril, marzo y junio se pueda recuperar a medida que se genere más confianza. “Con las nuevas noticias hay escuelas que se han animado y han empezado a llamar para ver si había fechas para ir de colonias”, explica sobre la primavera. En verano tienen en marcha las inscripciones, y estas van muy bien, con una respuesta “muy positiva”, y la mayoría empieza a tener más confianza y a llamar para decir que acudirán. Si 2020 fue un *annus horribilis* con una caída de la facturación del 85%, la previsión de 2021 es llegar al 50%, si todo va “en la buena dirección”. “No creo que podamos facturar más porque la recuperación será lenta”, pronostica Continente.

Temperatura y gel hidroalcohólico, medidas de seguridad antes de subir al autocar.

blación “menos transmisora” y el ejemplo que fue este tipo de educación en verano.

Si echan la vista atrás un año, las casas de colonias ven una pérdida de su actividad de entre el 70% y el 90%, con casos en los que no pudieron abrir en verano, una caída del volumen de negocio de 210 millones de euros y unas pérdidas acumuladas que superan los 50 millones, según recoge el “Informe impacto covid-19 de La Confederació”, una organización empresarial que representa a entidades no lucrativas. La conclusión es que albergues, casas de colonias, granjas escuela y aulas de naturaleza –unas 480 instalaciones en total– han sufrido de una manera “muy severa” el impacto de la pandemia. Con estos antecedentes, De Haro vaticina que en 2021 la facturación no llegará “de ningún modo” a la de 2019, y que, como mucho, llegará a ser del 50%, pese a que la actividad se concentra entre primavera y verano, ya que la recuperación y la organización de actividades requieren de una programación hecha con mucha antelación: “No abres hoy y mañana ya tienes gente”, recuerda, lo que sitúa la salida del bache muy lejos.

En la misma línea, el director del servicio de colonias de vacaciones de la Fundación Pere Tarrés, Albert Riu, destaca que

Revista de premsa

Merkel

De acero, con pies de barro

Àngel Ferrero

¿Podría acabar la covid-19 con la impoluta imagen de Merkel? La gestión de la pandemia y los escándalos de corrupción de su partido revelan un cierto desgaste político, en opinión de algunos analistas

No por nada la llaman la *canciller de teflón*: ninguna crítica se adhiere a su superficie. Sin duda, merece el premio al *spin doctor* de la década el equipo de ingenieros de almas de Berlín que ha conseguido convertir la imagen de Angela Merkel en el equivalente político del anti-congelante, capaz de permanecer en estado líquido para adaptarse a las condiciones del momento sin perjudicar al motor de la máquina. “La sociedad multicultural ha fracasado”: esto no lo dijo ni Marine Le Pen ni Matteo Salvini, sino la canciller alemana en 2011, varios años antes de reciclarse en benefactora de los refugiados. Si este fenómeno ya llama la atención en su lugar de origen, más chocante resulta que se produzca en los países más castigados por su política económica, como España, donde el periodista Rafael Vilasanjuan, por tomar un ejemplo reciente, publicó el pasado mes de enero un sonrojante diti-rambo en *El Periódico* titulado “Huérfanos de Merkel”, en el que escribía que, sin ella, “el horizonte parece huérfano”.

Puede que a la canciller se le esté acabando la suerte o, más probablemente, puede que sus patrocinadores la den por amortizada, ahora que su salida de la can-

cillería es un hecho, y hayan puesto al equipo de ingenieros de almas al servicio del próximo candidato de la Unión Demócrata Cristiana (CDU). Así lo constataba el economista Wolfgang Münchau en uno de sus últimos boletines para *EuroIntelligence* al señalar que “nadie está hablando sobre los muertos de Merkel todavía”, a raíz de su gestión de la pandemia de covid-19, pero que la situación podría cambiar pronto. “Los medios de comunicación alemanes intentan evitar cualquier crítica personal a la canciller”, continuaba, “pero esta no es una situación que tengan bajo control”.

Nadie ha resumido mejor la estrategia de Merkel que el cartelista Klaus Staack: “No digo nada, pero lo digo con todo el énfasis”. Su dilación a la hora de tomar medidas causó ya estragos durante la crisis de deuda de la zona euro—¿alguien se acuerda todavía?—, pero frente a la covid-19 las consecuencias pueden ser letales. Ciertamente, la economía alemana se está recuperando lentamente del golpe—gracias a la exportación de maquinaria y automóviles a China—, pero su imagen quizá tarde más en hacerlo.

Escándalo de corrupción

“Arde la sede de la CDU, no puede interpretarse de otro modo esta carta”, afirmaba la semana pasada en el *Tageszeitung* su corresponsal parlamentario, Ulrich Schulte, para referirse al ultimátum del presidente del grupo parlamentario conservador, Ralph Brinkhaus, a sus diputados para que hiciesen público que no se han lucrado por la pandemia. El partido se ha visto golpeado doblemente en muy poco tiempo: por un escándalo de corrupción en la compra de mascarillas que afecta a dos diputados suyos en el Bundestag, y por otro en Turingia, en el que un parlamentario cobró dinero de Azerbaiyán para hacer de cabildero del régimen a cambio de dinero en forma de anuncios para un periódico editado por él.

Todo ello en medio de una pandemia sobre la que el gobierno alemán parece haber perdido el control y una campaña de vacunación que avanza de manera mucho más lenta de lo esperado, con decenas de miles de muertos y cientos de miles de per-

REUTERS-ACN

NUEVAS OPORTUNIDADES POLÍTICAS

La crisis de la CDU podría cambiar el tablero de juego. Los conservadores siguen liderando las encuestas, pero a la baja, lo que insufla esperanzas a La Izquierda, que apuesta por la formación de un tripartito con socialdemócratas y verdes. “Las oportunidades son mayores que nunca”, aseguró el diputado de La Izquierda Stefan Liebich en *Der Tagesspiegel*. “Quien quiere, busca una vía, quien no, busca excusas”, declaró por su parte la copresidenta del partido, Susanne Hennig-Wellsow, al *Junge Welt*.

sonas temiendo por su futuro laboral. En el proceso, todo lo anterior podría repercutir en la imagen que el propio país se ha dedicado laboriosamente a construir.

“Los errores en serie del gobierno alemán en la gestión de la pandemia han puesto fin a cualquier noción de competen-

cia o superioridad alemana”, sentenciaba Münchau en otro de sus textos. ¿Existe, como sostienen algunos comentaristas, un *Wechselstimmung*, un cambio de opinión en Alemania a escasos meses de las elecciones generales? ¿Podría la CDU, a pesar de ganar las elecciones, terminar viéndose apartada del gobierno este otoño por otra coalición? Y si es así, ¿por cuál?

Puede que los patrocinadores de Merkel la den por amortizada

Münchau: “Los medios alemanes intentan evitar cualquier crítica personal de la canciller”

Dos diputados de la CDU, implicados en un caso de corrupción por la compra de mascarillas

Un recordatorio

“Durante las elecciones de 2017, la derecha estaba desilusionada con su política de asilo, pero el centro se mantuvo firme”, continuaba este autor. Ahora, en cambio, “el centro y la derecha están insatisfechos, y la izquierda ya no quiere estar en una coalición con ella”. “Es difícil creer que nos encontramos en el tercer mes de 2021, mirando atrás a los buenos días de 2020, cuando la canciller alemana era admirada por su liderazgo firme en su país y en el extranjero, y cuando la cifra de infecciones y muertes por covid-19 era baja en arreglo a los estándares europeos”. Un recordatorio, alertaba Münchau, “de que Alemania no es tan diferente después de todo, excepto por la diferencia entre la percepción de sí misma y la realidad, acaso más amplia”.

Les claus de la setmana

La xifra

127.000

dosis d'AstraZeneca

La suspensió de la vacuna d'AstraZeneca durant 15 dies, acordada pel Govern espanyol i les autonomies, immobilitza a la nevera 127.000 dosis a Catalunya.

Última hora

El Congrés reconeix el dret a la mort digna

Redacció · Barcelona

L'Estat legalitza el dret a de la mort digna. Una gran majoria del Congrés (202 vots a favor, 141 en contra i dues abstencions) va aprovar de manera definitiva la llei orgànica de regulació i despenalització de l'eutanàsia. PP i Vox s'han quedat sols en el seu rebuig a una norma molt demandada per la societat i que ha tingut el consens de gairebé tot l'arc parlamentari.

El tuit

Óscar Andreu @OscarAndreu · 14 de març
Ciudadanos se'n va, però la catalanofòbia, el nacionalisme espanyol que s'intenta fer passar per no nacionalisme i el capitalisme d'amiguets disfressats de liberalisme es queda.

🗨 114 🔄 1,3m ❤️ 5,4m

Íñigo Errejón @ierrejon · 17 de març
Que diputados de la derecha me hayan gritado "vete al médico" por preguntar hoy al presidente por salud mental demuestra todo lo que queda por hacer. Nunca más el estigma ni la vergüenza.

🗨 2,8m 🔄 14m ❤️ 48,8m

Els titulars

INICI DE LA TRETENA LEGISLATURA

"Laura Borràs és elegida presidenta del Parlament i assegura que no permetrà ingerències «ni del poder executiu ni del judicial»"

Divendres, 12 de març

NEGOCIACIONS PER FORMAR EL NOU EXECUTIU

"Aragonès urgeix JxCat i la CUP a tancar el pacte de Govern abans del dia 26 de març"

Dissabte, 13 de març

TERRABASTALL POLÍTIC AL COR DE L'ESTAT ESPANYOL

"Madrid farà eleccions el 4 de maig: la justícia avala la convocatòria de Díaz Ayuso"

Diumenge, 14 de març

LA CRISI DE MADRID IMPACTA EN L'EXECUTIU ESTATAL

"Pablo Iglesias deixa el Govern espanyol per disputar a Ayuso la presidència de la Comunitat de Madrid"

Dilluns, 15 de març

TORNA EL CONFLICTE ENTRE TAXISTES I PLATAFORMES DE MOBILITAT

"El taxi anuncia protestes després del retorn d'Uber a Barcelona"

Dimarts, 16 de març

RELLEU AL CAPDAVANT DEL FC BARCELONA

"Laporta pren possessió com a nou president del Barça"

Dimecres, 17 de març

La imatge

FOTÒGRAFA: ANDREA ZAMORANO (ACN)

Els partits independentistes registren una llei d'amnistia per "fer net"

Els partits independentistes ERC, Junts, la CUP i el PDeCAT han registrat al Congrés la proposició de Llei d'amnistia per a tots els processats i condemnats per accions vinculades al Procés. La llei no prosperarà perquè el PSOE hi votarà en contra, al costat de la dreta i la ultradreta espanyola, i Unides Podem preveu abstenir-se.

EL QUINZE
de Público

DIRECCIÓ Ferran Espada COORDINACIÓ Marc Font DIRECCIÓ GENERAL José María Crespo DIRECCIÓ EDITORIAL Marià de Delàs GESTIÓ Pablo de Zárraga
PRODUCCIÓ Pauta Media S.L. EDICIÓ Carla de Puig i Néstor Bogajo REDACCIÓ Jordi Bes, Roger Castillo, Cugat Comas, Natàlia Costa, Alba Fernández, Àngel Ferrero,
Montse L. Cucarella, Paula Ericsson, Héctor Marín, Lidia Penelo, Emma Pons, Leire Regadas, Jordi Ribalagüe, Yolanda Rico, David Rodríguez, Àlex Romaguera,
Maria Rubio, Judith Vives i Víctor Yustres FOTOGRAFIA Bru Aguiló, Montse Giral i Joanna Chichelnitzky CORRECCIÓ Carme Casals
DIRECCIÓ D'ART I MAQUETACIÓ Manuel Cuyàs i Berta Rosés IMPRIMEIX Impresa Norte DIPÒSIT LEGAL M-6647-2019
CONTACTE elquinzepublico@pautamedia.com | redaccio@diaripublic.cat VISITA EL WEB <https://especiales.publico.es/pages/el-quinze> | www.diaripublic.cat

Pau Riba, a la Llibreria Calders, durant l'entrevista a 'El Quinze' de Público.

“No és creïble que siguem els únics éssers racionals del cosmos”

Pau Riba

Músic i escriptor

A banda de reflexionar sobre el cosmos, com fa al seu darrer llibre, 'Història de l'univers', en aquesta entrevista Pau Riba (1948) també aprofundeix en la creació, la pandèmia o l'herència familiar

Entrevista **Pau Riba**

Lídia Penelo
BARCELONA

Si algun dia es confirma que hi ha vida racional més enllà del nostre planeta, **Pau Riba** seria un bon interlocutor per entaular relacions amb els marciàns. Aquest músic, escriptor i també una mica actor té una gran curiositat científica que ha anat alimentant amb un munt de lectures i reflexions des que va aprendre a llegir. D'aquest interès n'ha sortit *Història de l'univers* (Males Herbes), una reflexió sobre el cosmos, l'aparició de la vida i l'evolució humana. Un llibre que té ciència i filosofia, però també poesia i que està explicat amb un to amè i divulgatiu. El pare dels mítics *Dioptria I i II* (1970-1971), a banda de desenvolupar dotzenes d'espectacles musicals i de publicar diversos llibres, ha reflexionat molt sobre l'evolució de l'espècie humana. Per Pau Riba, l'horitzó és còsmic, i de tant mirar el cel i el mar s'ha adonat que allò que diu que els grossos es mengen els petits passa a tot arreu, amb els estels, als oceans i també a la nostra societat. Ara bé, amb mirada de poeta i amb ganes de rock'n'roll, és optimista de mena i, com canta el seu company Jaume Sisa, és dels que creu que tot està per fer i tot és possible.

Recorda la primera vegada que es va trobar reflexionant sobre el cosmos?

No, no ho recordo perquè el cel l'he mirat sempre; vull dir que... [riu]. I de nit sempre et quedés una mica així quan el mires, no? El que passa és que, és clar, vas adquirint coneixements... És com a l'Edat Mitjana, a l'època de Copèrnic i això, es creien que era el Sol el que donava voltes al voltant de la Terra, i a poc a poc s'ha anat sabent que no era així. Anem aprenent i anem identificant el paquet de coneixements que tenim i la idea de què som i qui som. No sé si hi arribarem, però el gran problema que tenim és que no tenim amb qui discutir la nostra raó. Hem escrit un relat del cosmos, però, i si no és així? Amb qui ho podem discutir? Si ara descobreixen que hi ha *marciàns* i que som capaços de parlar amb ells, les coses canviarien, perquè hi hauria un *taca taca*, un perquè això, perquè allò... Jo apostaria que no és creïble que siguem els únics éssers racionals del cosmos, però llavors la pregunta és, i si els *marciàns* són microbis que ni els veuríem però són l'hòstia d'intel·ligents? Crec que, en aquest cas, l'àmbit en el qual ens podríem entendre és la virtualitat.

El llibre arrenca amb les principals teories sobre la formació del cosmos, avança explicant l'evolució de la vida al nostre planeta i acaba dipositant moltes esperances en les màquines.

Hi ha un requisit, i és que aconseguim que les màquines obtinguin la raó; en definitiva, la capacitat de reflexionar, d'emmirallar-se. Perquè les màquines, en fi... De moment estan al nostre servei i són unes bèsties programades i les programem nosaltres, però hi ha una veritable obsessió a nivell mundial per aconseguir dominar la intel·ligència artificial. I coneixent una mica la tossuderia de la nostra espècie és de suposar que tard o d'hora s'hi arribarà i que les màquines pensaran, i llavors jo considero que aquestes màquines serien les filles de l'espècie humana.

I li agrada aquesta evolució?

És com si em preguntessis si m'agrada o em desagrada que els arbres facin fruites o flors, és així. Crec que és una dinàmica que hem posat en marxa nosaltres i que ja veurem com acaba tot plegat.

"Hem acabat convertint la Terra en un planeta ciborg", afirma al llibre. La ciència-ficció li agrada, oi?

Siiiiiiiiiii, m'agrada molt. N'he llegit bastanta. De fet, no és altra cosa que l'expressió del que nosaltres pensem del futur.

Seguint amb l'anàlisi que fa de l'evolució de l'espècie humana, també diu que "l'economia és una bèstia salvatge". Hi veu alguna alternativa possible al sistema econòmic?

Jo, per entendre'ns, estic en contra de l'economia. El que passa és que és difícil dibuixar un altre escenari que no sigui econòmic. Com ens podem relacionar i obtenir el que ens és escenari si no hi ha un intercanvi? Hi ha el troc, però també és una mica difícil, potser no hi estem acostumats perquè no s'ha practicat gaire. Però, posem un que ven peres i un altre que fa cançons, quantes cançons són una pera i quantes peres són una cançó? Suposo que si portéssim fent això tants anys com portem de capitalisme ja s'aniria estructurant, però a la llarga també acabaria sent una mena de capitalisme, seria un sistema bastant similar. Jo intento portar una vida modestament anticapitalista.

També defensa la idea que tot té intel·ligència, tant les coses vives com les coses inertes.

Faig una diferència entre intel·ligència i raó. Els arbres i les pedres són intel·ligents, tot és intel·ligent, el que passa és que no tenen raó, la capacitat de reflexionar, que és reflectir-se a un mateix. I aquesta crec que és la gran diferència entre nosaltres i tota la resta. Nosaltres tenim un doble virtual amb el qual parlar; pensar no és res més que dialogar amb tu mateix. Però per dialogar necessites dues persones. Cada persona és dual.

El concepte de la divinitat, dels déus, és present ja des d'alguns dels seus primers poemes i cançons. En què creu?

No crec en un Déu barbut i castigador i vigilant, però per exemple la Bíblia és tota una altra història, perquè és un llibre de poemes. Si llegeixes la cosmogonia, tal com ho expliquen allà no es contradiu amb la ciència; primer Déu va crear el cel i la terra, després els elements, els animals i tot plegat. Allà hi ha resumida tota la teoria de l'evolució! I després hi ha una cosa que és que al setè dia va descansar [riu]. Això sempre m'ha fet molta gràcia. Si hem de pensar que és un Déu omniscient i totpoderós no l'hauria d'haver cansat muntar tot aquest tinglado. Però es veu que necessitava un dia per descansar, i aquí hi ha una mica la cosa aquesta que als déus els hem creat a imatge i semblança nostra. Fa molts anys vaig escriure i dibuixar com una viñeta *Ainogomsoc*, que és cosmogonia al revés i anava de com l'home crea Déu.

I aquesta necessitat de crear connecta amb tot això?

La voluntat de crear, gairebé diria la necessitat de crear, és un dels nostres trets definitoris, i crec que és una de les coses que ens identifiquen amb Déu, amb el creador. Algú va crear el món i l'univers i tot plegat, i nosaltres què hem de fer? Doncs també volem crear. Per altra banda, en el pol oposat, hi ha l'avorriment, és a dir, les persones humanes ens avorrim molt de pressa si no tenim res a fer. I fer, d'alguna manera, vol dir crear. Els humans necessitem menjar, dormir i crear com una realitat bàsica.

Al llarg de la seva trajectòria ha fet coses molt diferents. S'obliga a fer una cerca constant?

Em surt així, no m'hi obligo. Si vaig a fer una cosa que m'adono que ja he fet, plego.

"La revolució filosòfica passa per la reforma de la identitat; cal reescriure-la"

"Els joves als anys 60 es van empoderar gràcies a dos factors concrets: l'LSD i el 'rock'n'roll'"

"No podem ser independents, hem de ser el que proposava en Maragall, federalistes"

A menys que sigui a l'escenari. Quan actuo m'agrada tenir un guió, i fins i tot els parlaments i les introduccions a les cançons i tot això, ho tinc tot pensat. També improviso, però encarrilat.

Ara està fent la gira dels 50 anys del *Dioptria*. Com es viu això de fer un cim creatiu tan bèstia sent tan jove i tenir tota la vida al davant?

Bueno... també tinc un fill de 50 anys. De l'època tinc dos fills, un fill biològic i un fill intel·lectual. El *Dioptria* em va sortir molt de l'ànima; tinc un llibre que es diu *Poemes i cançons* de l'any 67 i ja hi són quasi totes les cançons. Vull dir que vaig tenir una precocitat i una urgència i una necessitat de... Crec que era perquè vivíem en una societat que ens ofegava molt. I a casa més, érem i som encara nou germans, i vivíem en un doble àtic i tal, però no ens deixaven sortir a jugar al carrer.

Els Riba no podien jugar al carrer?

Suposo que treien excuses de perillositat i no sé què, però ho diguessin o no era perquè no adquiríem mals hàbits. Els xavals jugaven al carrer amb els *carromatos* que es feien ells mateixos, i nosaltres de tot això res. Era aquesta cosa de petita o mitjana burgesia catalana. Vivíem molt ofegats. I sexualment no ens deixaven fer-nos palles, t'havies de casar sense haver fet res, i tot plegat era una cosa absurda i impossible.

I en aquest context treu el *Dioptria*, se'n va a Formentera, i vinga...

A Formentera hi vaig anar perseguint la utopia hippy i l'LSD. Perquè crec que els anys 60 van ser els de la revolució dels joves; fins aleshores els joves no eren ningú, el pare deia a callar i callaves, érem petits esclaus. Els joves als 60 es van empoderar gràcies a dos factors concrets: l'LSD i el

JOANNA CHICHELNITZKY

Entrevista **Pau Riba**

rock'n'roll. El rock'n'roll era una música basada en instruments nous que feien molt de soroll, i els grans no ho podien suportar, era una música que tenia uns balls acrobàtics que els grans no podien fer i era una cosa jove. Això va donar molta força a la joventut, tanta que crec que encara dura aquesta cosa que la joventut és el que val. Quan veus un anunci de La Caixa, veus un senyor i una senyora de 60 però vestits de *jovencitos* i fotent-se unes copes, així que visca la joventut!

Li agrada la música que fan ara els joves?

Ara no canten, ara rapegen o trapegen. El meu fill petit té 19 anys, es diu Lluís Riba March i està amb això. Hi posen un ritme i a casa estic fins al monyo d'escoltar això. A més s'ha posat de moda rapejar com si estiguessis cansat o fastiguejat, i li dic "home tio, espavila't". Però són els nous temps.

Tornant això de les cotilles familiars, li pesa ser el net del poeta Carles Riba?

I de Clementina Arderiu i de Pau Romeva.

Sempre li preguntem pel mateix avi.

Pau Romeva era el traductor de Chesterton i de molts altres, confeccionava diccionaris. Saps l'ASPE? I no tinc més avis. L'avia materna va morir parint la meua mare, i llavors he tingut una aviastra.

Potser no el deixaven jugar al carrer, però de llibres a casa no n'hi devien faltar...

Doncs no n'hi havia gaires, eh? A casa eren tècnics. El pare era enginyer tècnic i la mare enginyera floral.

I com connecta amb tota l'herència literària i humanística dels avis?

Crec que gràcies a les cadenes informatitzades de l'àcid desoxiribonucleic, el de l'herència. Crec que m'ha arribat sanguíniament tot això, més que no pas... Entre al-

tres coses, el meu avi Riba va morir quan jo tenia 10 o 11 anys.

Feia d'avi Carles Riba?

No. Però el Romeva sí. Vivia a la plaça Medinaceli i se'n emportava a veure els barcos i a passejar pel port i canviava bolquers; l'altre no. En Riba passava pel teu costat, preguntava com va i ja està; estava en un núvol, en un d'hel·lènic, si vols.

La línia de la vida i la mort són temes que ha escrit i cantat moltes vegades. Com afronta la mort?

No em preocupa gaire, però no ho tinc clar. Per una banda penso que si ens podem i ens desintegrem deixa d'haver-hi un cervell que funcioni, i d'altra banda penso que potser sí que entrem en un punt més enllà, en una existència no biològica. Però de totes maneres em costa molt pensar-hi, perquè seria una societat ideològica, només de relacionar-se amb idees, sense matèria, sense cos. La mort no m'angoixa, però sí que penso què deu passar, com deu passar.

Amb la pandèmia suposo que ha tingut més temps per pensar. Com porta aquesta situació?

M'atabala molt haver-me de posar la màscara, perquè me n'oblido. Però la pandèmia la porto amb serenor. Tot i que realment ens ha revolucionat la vida. Crec que això portarà canvis filosòfics, ètics i morals. S'està tornant a parlar de la renda bàsica universal, i jo quan sento universal faig *op!* [I obre molt els ulls].

Arribarà una revolució filosòfica?

Crec que sí, que estem en un punt en què la necessitat comença a ser imperiosa, i a poc a poc. El que necessitem és ampliar o posar al dia la nostra identitat. Fins aquí ens estem identificant com a éssers humans, com a terrestres i com a animals racionals, però a partir d'ara hem d'acceptar que som còsmics i que som homes amb màquines. I la revolució filosòfica passa per la reforma de la identitat. Cal reescriure la nostra identitat a partir del que la ciència i la filosofia ens han anat aportant.

I del nou Govern, què n'espera?

No n'estic gaire al cas, però anem per parts. Per al meu país desitjo el mateix que desitjo per a mi, que és independència. I llavors relacionar-me establint prioritats i dialogant. Però entenc que no podem ser independents, hem de ser el que proposava en Pasqual Maragall, federalistes. Tots hem d'estar federats. I això, amb ciència passa, descobreixen el Bosó de Higgs i no ho fa Espanya o Itàlia, ho fa un grup internacional de científics on tots col·laboren. I penso que aquesta seria l'opció més desitjable.

Les portades dels discos 'Dioptria' i 'Dioptria/2', de Pau Riba.

Com buscar papallones blanques damunt la neu

'Dioptria', de Pau Riba, el disc més important de la història del rock català, celebra els 50 anys amb una gira arreu del territori

Lídia Penelo
BARCELONA

Les lletres de les cançons de *Dioptria I i II* a Pau Riba li cremaven a dins. Les cotilles familiars, l'ofec d'una societat tancada i les ganes de seguir l'esperit rebel li van fer escriure uns temes que segueixen bategant amb força. El *Dioptria* és considerat el disc més important de la història del rock català, segons *Enderrock*, i el catorzè de l'Estat, segons *Rockdelux*. La primera part d'aquest treball va trencar amb el camí obert per la Nova Cançó. És un disc absolutament diferent que el 1969 s'atreveix a incorporar polifonies venecianes, la petjada de Miles Davis i el rock psicodèlic.

Per als arranjaments, Riba va comptar amb el grup Om, integrat per Toti Soler, aleshores ja un guitarrista virtuós; Jordi Sabatés, un pianista

amb l'orella posada al jazz, i un flautista embogit per la música antiga, Romà Escalas. I on també sona la bateria de Josep Polo i el baix d'Isidoro de Mentaberry. La col·laboració entre Riba i els Om va ser agombolada per les discogràfiques Edigsa i Concèntric, fundada per Josep Maria Espinàs i l'empresari Ermengol Passola, promotor cultural i un dels impulsors de la Nova Cançó. Om era un grup instrumental sobradament dotat per donar solidesa i profunditat a les composicions, i sense la seva feina el *Dioptria I* no sonaria com sona.

Les dones van inspirar les lletres d'aquell primer volum del *Dioptria*, que inclou la mítica *Noia de porcellana* o *Ja s'ha mort la besàvia*. Riba, nascut a la burgesia catalana, net dels literats Carles Riba, Clementina Arderiu i Pau Romeva, ha acumulat una erudició sense pretensions, que busca i es fa preguntes, i es deixa per la bellesa i el saber, encara que no sempre resulti fàcil, com allò de *buscar papallones blanques damunt la neu*.

El disc va suposar un trencament amb el camí obert per la Nova Cançó

Un moment de l'entrevista a Pau Riba.

JOANNA CHICHELNITZKY

Contingut patrocinat

Prop de 330.000 autònoms i persones en ERTO reben l'ajut directe de la Generalitat aquest trimestre

L'ajut també s'adreça a persones amb contracte fix-discontinuu perceptores de prestació extraordinària. Després de l'anunci inicial, el Govern va decidir ampliar la prestació a aquests treballadors perquè són un col·lectiu també molt afectat per la crisi, ja que, habitualment, es dediquen a activitats estacionals i al sector serveis, com ara cambrers i cambreres, monitors i monitores d'esquí o socorristes, entre altres exemples.

Un total de 141.796 persones rebran aquest ajut, de les quals 134.494 estan incloses en un ERTO i 7.302 tenen un contracte fix-discontinuu.

La proposta de l'import que s'ha acordat al Consell del Diàleg Social de Catalunya és d'un pagament únic d'entre 600 i 900 euros, en funció del temps que la persona treballadora porti en ERTO. En aquest sentit, s'han establert quatre trams:

Treball, Afers Socials i Famílies destina 468 milions d'euros al pla de suport adreçat a aquests col·lectius per pal·liar l'impacte laboral, econòmic i social de la pandèmia

El Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat ha destinat finalment 468,35 milions d'euros al pla d'ajuts del primer trimestre del 2021 per a professionals autònoms afectats econòmicament per la covid-19 i per a les persones treballadores amb ingressos baixos incloses en un expedient de regulació temporal d'ocupació (ERTO) o amb contracte fix-discontinuu. Els beneficiaris són un total de 329.188 persones i el Govern preveu fer efectiu el pagament dels ajuts abans del 31 de març. El registre per als sol·licitants d'aquests ajuts es va tancar el febrer passat i ambdues prestacions s'han treballat, respectivament, amb els agents socials al Consell Català del Treball Autònom i al Consell del Diàleg Social de Catalunya.

En la presentació dels resultats dels ajuts, el conseller de Treball, Afers Socials i Famílies, Chakir el Homrani, va voler subratllar que "l'ajut a les persones en ERTO és el més important de complementarietat que s'ha donat a treballadors en aquesta situació a l'Estat espanyol". "És una aposta per poder arribar al màxim de persones que estan en situació de vulnerabilitat vinculada a la crisi econòmica, social i laboral derivada de la crisi sanitària de la covid-19", va destacar el conseller.

AJUTS AL TREBALL AUTÒNOM

Un total de 187.392 persones treballadores autònomes rebran l'ajut de 2.000 euros d'aquest primer trimestre. El Departament destinarà finalment 374,78 milions d'euros a la convocatòria actual per al manteniment de l'activitat de les persones

treballadores autònomes afectades per les conseqüències econòmiques de la covid-19. Això suposa 94,78 milions d'euros més dels previstos inicialment. A Catalunya hi ha actualment 327.771 treballadors autònoms-persones físiques, de manera que han sol·licitat i rebran la prestació el 57,17% del total.

Aquest és el quart ajut extraordinari que el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies atorga a les persones autònomes per fer front a les conseqüències de la covid-19 des de l'inici de la pandèmia. En el conjunt de les quatre convocatòries, el Govern ha donat resposta a prop de 340.000 sol·licituds i hi ha destinat més de 666 milions d'euros.

AJUTS PER A PERSONES TREBALLADORES EN ERTO I AMB CONTRACTE FIX-DISCONTINUU

Es tracta d'un ajut extraordinari amb un pagament únic amb l'objectiu de complementar la pèrdua de poder adquisitiu de les persones amb menys ingressos afectades per un ERTO com a conseqüència de la suspensió total o parcial dels seus contractes de treball, derivat de les mesures preventives i de contenció adoptades per pal·liar la covid-19.

600 €

Fins a tres mesos en ERTO

700 €

Entre quatre i cinc mesos en ERTO

800 €

Entre sis i set mesos en ERTO

900 €

Entre vuit i deu mesos en ERTO

93,57 milions

d'euros totals destinats a aquest ajut pel Departament

Segons les dades del Ministeri de Treball, el mes de febrer va finalitzar a Catalunya amb 190.902 persones treballadores en un ERTO actiu. Per tant, cobraran aquest ajut directe que impulsa el Govern català un 70,45% de les persones que es troben en aquesta situació, a més de 7.302 fixos-discontinus.

Cultura Agenda

L'escriptora Irene Solà serà una de les participants al festival Mot d'enguany.

El Mot 2021 es fixa en els processos creatius

Judith Vives

Quins són els processos creatius dels artistes de diferents disciplines i com aquests processos s'han plasmat des de la literatura. Aquesta és la temàtica principal de la setena edició del festival Mot, que arriba aquest cap de setmana a Girona per passar, el següent, a Olot. Amb una edició híbrida que combinarà actes presencials i online, el Mot recupera gran part del programa previst l'any passat, quan la pandèmia de la covid-19 va obligar a cancel·lar-lo.

El Mot 2021, comissariat per la historiadora de l'art Glòria Bosch Mir, posa el fet creatiu al centre del festival. Quan avancem en la narració d'un llibre, explica Bosch Mir, la paraula es transforma en imatges. I aquestes se sumen a les nostres pròpies experiències per acabar formant un gran *collage*. "Cada lectura i cada relectura ens porta cap a altres registres, com si l'escriptura fos un parèntesi obert que mai no es tanca, o les diferents capes d'una pell que es transforma cap a una transparència infinita", descriu la historiadora.

Per això, dins la programació del Mot destaquen els diàlegs entre disciplines artístiques. Durant dues setmanes, una quarantena d'escriptors i especialistes conversaran sobre les seves experiències creatives, i com aquestes conflueixen en la literatura. Entre els participants a les xerrades destaquen els artistes Perejaume, Irene Solà, Alicia Kopf, Manuel Baixauli i Pere Parramon; els músics

Gerard Quintana i Jaume Coll Mariné; l'arquitecte Quim Español; els poetes Eduard Escoffet, Mariano Peyrou o el mateix Coll Mariné; i els dramaturgs Jordi Coca, Àngels Bassas o Lluís-Anton Baulenas.

Hi haurà una àmplia representació d'escriptors catalans i internacionals. Entre els autors catalans destaquen Jordi Lara, Víctor Sunyol, Josep Maria Fonalleras, Berta Jardí, Mercè Ibarz, Màrius Serra i Eloy Fernández Porta. De l'àmbit internacional arriben l'australiana Heather Rose; els argentins Silvana Vogt i Rodrigo Fresán; la croata Lana Bastašić; la nord-americana Tracy Chevalier; el polonès Ignacy Karpowicz, i la narradora francesa Maylis de Kerangal.

Les converses del festival Mot comptaran també amb periodistes culturals i especialistes del sector literari, com ara Eva Vázquez, Iolanda Batallé, Eva Piquer, Anna Pérez Pagès, Marta Romagosa, Àngels Moreno, Anna Guitart i Álvaro Colomer.

El Mot tindrà lloc al Centre Cultural La Mercè de Girona fins al 20 de març, i a la sala El Torín d'Olot els dies 25, 26 i 27 de març, però per primer cop es podrà seguir també en *streaming* a través del canal de YouTube del festival. A més a més, el 20 de març a Girona i el 27 de març a Olot, tindran lloc els ver-MOT, unes trobades disteses entre tres o quatre autors al voltant d'un vermut i a l'aire lliure.

DATA Del 18 al 27 de març
LLOC Girona, Olot i online
PREU Gratuït amb inscripció prèvia

Vides de dones vistes per Mary Ellen Mark, a Foto Colectania

La Fundació Foto Colectania presenta, fins a finals de juny, l'exposició *Mary Ellen Mark: vides de dones*. Comissariada per l'experta en fotografia Anne Morin, la mostra recull fotografies, pel·lícules i material que explora el treball que Mark va realitzar durant la segona meitat de segle XX. La nord-americana va treballar com a fotògrafa documental i va ser una pionera en l'enfocament actual de denúncia dels abusos soferts per les dones que els darrers anys han posat en relleu moviments com el #MeToo.

Mark va fer assajos fotogràfics innovadors que exploren les realitats de la gent, la majoria dones, en situacions complexes i difícils. Als anys 70 va fer fotografies a un pavelló psiquiàtric

per a dones a l'Hospital Estatal d'Oregon, o un treball sobre les treballadores sexuals de Bombai. Més tard, retrataria les missioneres de la Caritat de la Mare Teresa de Calcuta i la jove Erin Blackwell *Tiny*, una fugitiva que vivia al carrer. Mark també va fotografiar noies adolescents als balls de graduació i els membres d'un circ a l'Índia, *The Amazing Plastic Lady*. La seva obra es va publicar en mitjans com *Life*, *The New York Times*, *Vanity Fair* o *The New Yorker*. Barcelona és la primera ciutat que mostra aquesta gran exposició de Mary Ellen Mark.

DATA Fins al 27 de juny
LLOC F. Foto Colectania (Barcelona)
PREU 4 €

Una de les fotografies de la mostra de Mary Ellen Mark a Foto Colectania.

Manel presenta el darrer disc a Girona

El grup Manel presenta a Girona el seu darrer treball, *La bona gent*, el cinquè de la banda barcelonina i el primer amb el segell Ceràmiques Guzmán. Amb aquest disc, el grup ratifica la seva aposta pel pop contemporani en dotze cançons que combinen electrònica, tradició i elements del hip hop i el R&B. No hi faltaran tampoc els temes clàssics de la banda.

DATA 19 i 20 de març
LLOC Auditori de Girona
PREU 28 € i 35 €

Tornen les Festes de Sant Josep Oriol

El barri del Pi de Barcelona torna a celebrar aquest any les seves festes de Sant Josep Oriol, després de suspendre-les l'any passat per culpa de la pandèmia. La programació vol ser un crit d'esperança per als veïns i els comerciants del barri i de la ciutat. El gruuix de les activitats arrenca aquest divendres, 19, amb un pregó a càrrec de personal del CAP Gòtic.

DATA Fins al 23 de març
LLOC Barri del Pi (Barcelona) i online
PREU Gratuït

Dues generacions de Brugarols

Ramon Madaula ha escrit el text d'*Els Brugarol*, una comèdia que ell mateix protagonitza al Teatre Poliorama, al costat d'Estel Solé i Jaume Madaula. L'actor explica que la idea li va venir un dia quan la seva filla li va demanar de canviar-se l'ordre dels cognoms, posant al davant el de la mare. Aquesta idea l'ha traslladat a una família catalana típicament burgesa, els Brugarol. Dirigida per Mònica Bofill, la trama enfronta dues generacions i les maneres que tenen de veure el món.

DATA Fins al 2 de maig
LLOC Teatre Poliorama (Barcelona)
PREU A partir d'11,95 €

Una reflexió sobre les 'fake news'

L'Agrupación Señor Serrano presenta *The Mountain*, que explora els conceptes de veritat, mentida, acte i simulacre, a partir del fenomen de les *fake news*, fets històrics incerts i personatges públics com Vladímir Putin. "Ens vam adonar que les informacions i contrainformacions cada cop són més presents en la nostra vida i cada cop invertim més temps, no a llegir les notícies, sinó a documentar-nos per contrastar-les i a llegir altres notícies que les confirmin", expliquen.

DATA Fins al 28 de març
LLOC Teatre Lliure de Gràcia (BCN)
PREU De 9 € a 29 €

Fotografia contemporània a Sant Cugat amb Lumínic

El Festival Lumínic omplirà Sant Cugat del Vallès de fotografia contemporània. Fins al 2 de maig se celebraran una vintena d'exposicions fotogràfiques, a més d'altres activitats relacionades. Entre les mostres, destaquen les d'autors d'imatges tan pertorbadores com les de Roger Ballen i tan hipnòtiques com les de Xavi Bou. Altres fotògrafs que participen en el certamen són Bego Antón, Jordi Guillemet i Mònica Roselló, Roger Grasas, Xavier Miserachs o Hanna Jarzabek.

El Festival Lumínic s'estén per primera vegada a Barcelona amb la celebració de tres exposicions, una d'elles al Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC). Per altra banda, el Lumínic ha apostat per convertir-se en una plataforma fotogràfica que treballa durant tot l'any, amb una galeria i una editorial fotogràfica.

DATA Fins al 2 de maig
LLOC Sant Cugat i Barcelona
PREU Gratuït

La història i els èxits de Queen pugen a l'escenari del Coliseum

La banda tribut Play the Game porta al Teatre Coliseum un espectacle per a tota la família que recorda la història i els èxits de Queen. L'espectacle, titulat *Queenmanía*, recupera les grans cançons del grup de Freddy Mercury i també repassa la seva història i la del seu emblemàtic cantant, que va morir l'any 1991. Ho fan reproduint l'estètica dels concerts que la banda va oferir per tot el món.

DATA 21 de març
LLOC Teatre Coliseum (Barcelona)
PREU A partir de 12 €

Un concert de Play the Game.

Ian Siegal inaugura el Festival Blues & Ritmes de Badalona

El britànic Ian Siegal, un dels *bluesmen* més aclamats de les últimes dècades, donarà el tret de sortida al Festival Blues & Ritmes de Badalona, amb un concert gratuït que se celebra aquest divendres al Teatre Zorrilla. Fins al 28 de març, la ciutat acollirà propostes musicals que portaran algunes figures internacionals, com ara Luke Winslow-King o Jesca Hoop, i referents propers com Joana Serrat i Aziza Brahim.

Joana Serrat, acompanyada de la seva banda The Great Canyoners, presentarà dissabte 20 el seu nou disc *Hardcore from the heart*. I l'endemà serà el torn del nord-americà Luke Winslow-King. Després d'exhaurir totes les entrades per a aquest concert, previst al Teatre Margarida Xirgu, l'organització ha decidit moure l'actuació al Teatre Zorrilla, més gran. Cantant i guitarrista de la nova música nord-americana d'arrels, Winslow-King actuarà al costat del guitarrista italià Roberto Luti.

La programació continuarà el cap de setmana següent. Divendres 26, Aziza Brahim, la veu del Sàhara Occidental més

influent de la seva generació, torna al festival per presentar el seu nou disc *Sahari*. I tancarà el festival, el diumenge 28 de març, la californiana Jesca Hoop, que presentarà el seu últim disc produït per John Parish: *Stonechild*, una mirada a la cara fosca de la maternitat.

DATA Fins al 28 de març
LLOC Badalona
PREU En funció de l'espectacle

Aziza Brahim presentarà 'Sahari'.

EL GRUP ADLAN, A LA MIRÓ

La Fundació Miró posa en valor el grup d'artistes i intel·lectuals Adlan (Amics de l'Art Nou), que als anys 30 van posar Barcelona al mapa de l'Europa artística. Una exposició revisa els vincles amb Joan Miró, que en va ser còmplice. S'hi poden veure documents i materials provinents

de l'arxiu d'Adlan, com ara invitacions, quaderns i cartells de l'època, així com una selecció d'obres de les cinc exposicions efímeres que va presentar Miró a Barcelona. Fins al 4 de juliol, de divendres a diumenge. L'entrada al museu val 13 euros i l'exposició temporal, 3 euros.

AVÍS: Els espectacles i les activitats d'aquesta agenda poden patir canvis de data o horari o cancel·lacions per culpa de la pandèmia. Abans d'anar-hi, és aconsellable confirmar la informació a través de les pàgines web dels organitzadors respectius.

La Volta: un tresor centenari sobre rodes

La Volta Ciclista a Catalunya es converteix en la tercera prova per etapes més longeva i antiga del món, en arribar enguany a les 100 edicions, després del Tour de França i el Giro d'Itàlia

Cugat Comas
MATARÓ

L'àvia se'ns fa gran i no li podem fer una gran festa. Com tots els mitjans hem repetit fins a l'avorriment, ja portem un any de pandèmia i de ben segur que, en tot aquest temps, a cada família hi ha hagut aniversaris que s'han quedat sense la celebració oportuna. És una mica el que li passa a la Volta Ciclista a Catalunya. La tercera prova per etapes més longeva i antiga del món del ciclisme havia de bufar les espelmes de les seves 100 edicions el març del 2020, i no només no ho va poder fer, sinó que aquest 2021 es disposa a una celebració una mica d'amagatotis: sense públic a les arribades, amb bombolla de participants, amb la televisió de testimoni. Tot i així la celebració és sonada i mereix ressenya subratllada: la Volta és una àvia centenària i l'edició que arrenca dilluns a Calella per acabar el diumenge 28 a Montjuïc –fins a dalt de tot, al Castell, cosa poques vegades vista– tornarà a posar Catalunya al mapa del ciclisme.

“Que una cursa per etapes arribi al centenar d'edicions és una fita lloable, i és que cal recordar que només ho han assolit abans el Tour de França [2013] i el Giro

d'Itàlia [2017]. Però l'important serà que, a partir de la cent, en segueixin venint més”, raona Javier Gilabert. Aquest periodista és probablement la veu amb més perspectiva històrica per parlar de l'única prova internacional que queda a Catalunya. Autor del llibre digital històric *Volta a Catalunya 1911-2019*, Gilabert creu que l'antiguitat de la competició hauria de ser un valor a explotar: “La Volta és un tresor que s'ha de cuidar com a tal”, sentència.

Què fa especial la Volta?

Molts condicionants converteixen la prova en, segurament, l'esdeveniment esportiu més important en molts mesos en aquest país. D'entrada cal entendre que esportivament aquesta edició ve carregada d'al·licients. Des d'un recorregut que recupera la cronometrada, combina l'alta muntanya

amb etapes per velocistes i es guarda la traca final de la vessant dura de la *muntanya màgica* de Barcelona per al darrer dia, fins a una nòmina de participants sensacional: el tres cops campió del món Peter Sagan és la darrera novetat, i l'acompanyen noms com Alejandro Valverde i Chris Froome, Nairo Quintana, Marc Hirschi o Thomas De Gendt.

Gilabert n'afegeix d'altres com a nominats a ser protagonistes: “Entre els favorits, hi inclouria Marc Soler, que corre a casa i que ja ha tingut un paper protagonista altres anys. A més, la contrarellotge pot jugar a favor del vilanoví. Sepp Kuss serà un home a tenir molt en compte: és un declarat amant dels ports del Berguedà, i aquest hivern se l'ha passat preparant la temporada entre Tiana i Andorra, on resideix. I altres favorits poden ser Richard Carapaz, que desembarca directament de l'Equador, on s'ha entrenat pujant a un volcà a 4.800 metres d'altura, o joves com Joao Almeida i Jai Hindley”. El de la Volta que fa cent és potser un dels millors pilots de la història de la competició.

Vallter i Port Ainé són els dos grans ports que converteixen la Volta en una de les primeres curses de la temporada a Europa que inclou alta muntanya. I per això els millors escaladors del món la inclouen en el seu programa, ja sigui per preparar el Giro o, més endavant, el Tour.

Parlar de la Volta, una cursa organitzada des del voluntarisme i sense ànim de lucre, ens porta a fer-ho de qui és la seva ànima, el director Rubén Peris. Javier Gilabert el defineix com a clau per a la subsistència de la prova: “És un gran relacions públiques, ja sigui amb institucions, amb gent del món del ciclisme o a nivell intern,

amb els mateixos voluntaris. S'ha sabut moure i, recentment, ha aconseguit signar un conveni amb ASO [l'organitzadora del Tour, entre altres curses] gràcies a la seva bona relació amb Christian Prudhomme, una acció que li ha fet impulsar algunes àrees com les de maqueting i producció i difusió televisiva”.

Sense possibilitat de públic a les arribades i amb la necessitat de tancar el màxim els ciclistes dins d'una bombolla, la Volta arriba enguany amb la metxa de la temporada ciclista encesa i plenament candent. Està sent la temporada del ciclisme d'atac i de l'eclosió jove, i li preguntem a Gilabert si aquesta també pot ser la tònica a Catalunya: “Crec que aquest any, amb la contrarellotge el segon dia, hi haurà ciclisme d'atac, ja que hi haurà corredors amb necessitat de recuperar el temps perdut. A més, enguany l'etapa de Barcelona inclou la pujada dura al castell de Montjuïc, i per això segurament viurem emocions fortes fins que es creui línia de meta l'últim dia”. La Volta és una àvia, però a les 100 edicions li va la marxa.

La prova és segurament l'esdeveniment esportiu més important en molts mesos a Catalunya

Sagan, Valverde, Froome, Quintana o Soler, entre els participants destacats

Un corredor guanya una etapa en una edició anterior de la Volta a Catalunya.

Passatemps

MOTS ENCREUATS

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												

Horitzontals

1. Apèndix cefàlic articulat, parell d'un altre, dels aràcnids araneids. Lletre / . 2. Adolescent bell. Qualitat de blanc. 3. Expressió usada per manifestar especialment el dolor i freqüentment el fet d'adonar-se d'un oblit. Traïnya. 4. Ortiga. Símbol químic de l'or. 5. Onzè mes de l'any civil jueu. Compost binari del silici amb elements més electropositius que aquest. 6. Espai entre banc i banc en una embarcació de rem. Vena superficial principal de la cama que té l'origen al peu. 7. Prat. Llacuna d'un atol. 8. Contemplar, considerar, amb admiració. Anella que pot córrer al llarg d'un pal, d'una corda, etc., per subjectar-hi una antena, una verga o un altre objecte.

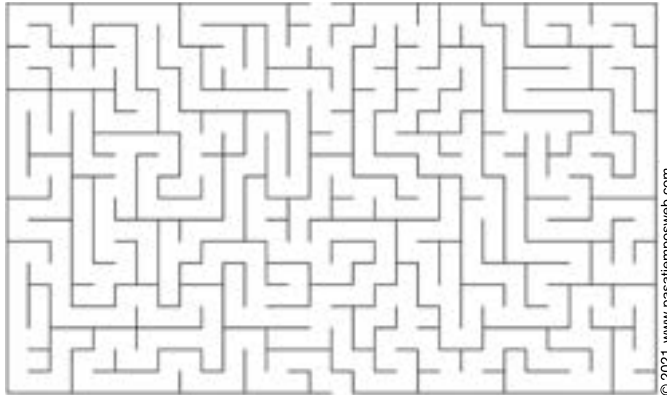
Verticals

1. Nom de lletra. Envelat d'un circ. 2. Nom de la lletra f. Del color de l'herba. 3. Regust o sabor que es conserva d'una cosa. Beguda alcohòlica. 4. Ibídem. Excrescència de la superfície del tal·lus de certs líquens, amb gonidis i revestida de còrtex. 5. Fer una cosa més tard del que cal. 6. El quart mes de l'any. Lantani. 7. Estri per dibuixar i escriure a mà. 8. Planta herbàcia perenne de la família de les umbel·líferes amb l'arrel de propietats diürètiques. 9. Abonyegar, aixafar. 10. En les uredinals, cos esporífer ciatiforme on es formen nombroses espores catenulades. Solc. 11. Teixit molt fort. Nus. 12. Dona d'una nissaga d'indis que habita el sud de Xile i el de l'Argentina.

LES 7 DIFERÈNCIES

EL LABERINT

SUDOKU

		6			3	1	8	
							3	
	3		6	1	5	4		
6	5				7	9	4	
		3		9	4		2	1
		2			5	7	8	
1		4		6	9	2	5	
3					8			
	9	5			1			4

Fàcil

4			8			9		
		3			5		4	
					1		8	
	3		9					
			7					6
9		1	2		4			
		4				7	6	
	2					5		
7		5				2		

Difícil

SOLUCIONS

7	6	5	1	8	9	2	3	4
3	2	8	4	7	6	5	1	9
1	9	4	5	3	2	7	6	8
9	8	1	2	6	4	3	7	5
5	4	2	7	1	3	8	9	6
6	3	7	9	5	8	4	2	1
2	5	9	3	4	1	6	8	7
8	7	3	6	9	5	1	4	2
4	1	6	8	2	7	9	5	3

Difícil

Fàcil

MOTS ENCREUATS
Horitzontals: 1. Pedipalp. Ela. 2. Efeb. Blancor. 3. Ai. Tranyina. 4. C. Xiripia. Au. 5. Av. Sillicur. C. 6. Remig. Sateña. 7. Pradal. Lagun. 8. Admirar. Raca. Verticals: 1. Pe. Carpa. 2. Efa. Verd. 3. Deix. Mam. 4. Ib. Isidi. 5. P. Trigar. 6. Abril. La. 7. Lapis. R. 8. Panical. 9. Nyautfar. 10. Ecl. Rega. 11. Lona. Nuc. 12. Araucana.

JOANNA CHICHELNITZKY

Rafael Algarra

“La unión vecinal hace la fuerza, eso sigue vigente”

Junto a otros activistas de L'Hospitalet, ha luchado incansablemente por la aprobación del proyecto de reforma del Castell de Bellví y la Casa de la Torrassa, el edificio del siglo XII donde nació hace 76 años

Héctor Marín

¿Cómo fue su infancia en la Torrassa? Fantástica. Éramos felices a pesar del franquismo. Había barraquismo porque llegamos muchos inmigrantes. El barrio era como un pueblo, con campos y un río limpio. Había ayuda mutua y espacios donde correr y jugar. Y la Casa de la Torrassa estaba habitada. Se conocía como la casa rota.

¿Cómo ha cambiado el barrio desde entonces? Algunas cosas han mejorado, pero no hay sensibilidad hacia los monumentos históricos. Hay tantos bloques de pisos que no quedan casi espacios libres: somos uno de los distritos con mayor densidad de población de Europa [56.000 habitantes por km²]. Mientras se cortan árboles centenarios, nosotros cortamos hace unos días la carretera de Collblanc y los niños pudieron jugar en medio de la calle.

¿Cómo han cambiado los movimientos vecinales en L'Hospitalet de Llobregat? La unión vecinal hace la fuerza, eso sigue vigente. Ya se han cargado los barrios del norte, y ahora van a por otros. Masificación, destrucción progresiva de patrimonio y de árboles... Al Ayuntamiento le va el hormigón y el ladrillo. Eso ha propiciado un nuevo movimiento vecinal alternativo. Hace 50 años se luchaba, de forma salvaje, por mejoras como el asfaltado de calles. Hoy hay desilusión ante el futuro.

¿Había participado en el pasado en otras luchas vecinales? Sí. Recuerdo una vez en que llevaba un tirachinas y bolas de cojinetes que me dieron los obreros de Seat. Las lanzaba sabiendo que podía llevarme un tiro de los grises, que llegaban en cochinetas. En el franquismo ya existía una masa acostumbrada a luchar por sus derechos.

Cuenta una anécdota de esa época. Una manifestación en el centro de Cornellà y otra a la vez en Almeda. Se usaban dos cabinas para llamarse de un sitio a otro, avisar de los movimientos policiales y esconderse. Tomábamos el pelo a los agentes.

¿Cómo vive el activismo hoy? Con emoción y diversión. Siento que sirvo para algo, sumo mi experiencia a la ilusión de la gente. Tengo más tiempo que los jóvenes y trabajo más que antes.

¿Cómo es la plataforma Defensem el Castell de Bellví? Somos ciudadanos que nos organizamos para presionar a un Ayuntamiento sin interés por las ruinas. Y la protesta tomó forma.

¿Qué más quieren cambiar en la ciudad? El proyecto de Cosme Toda. Es un antiguo complejo industrial donde construirán 885 pisos. El patrimonio histórico ayuda a integrar, a crear arraigo entre nuevos vecinos.

REFERENTE

El pasado y el presente de Rafael Algarra (76 años) están unidos al Castell de Bellví, una fortificación medieval considerada Bien Cultural de Interés Nacional y que fue hallada en 2008, oculta tras la Casa de la Torrassa, el lugar en que él nació. Es uno de los grandes activos de la actual revuelta vecinal que clama que Otro L'Hospitalet es Posible desde una plataforma que aúna 40 entidades. Exmecánico y exdirector comercial de una empresa de vending, el hombre vive hoy por y para su barrio, la Torrassa. En la última manifestación vecinal, estuvo en primera línea.

